

Examensarbete

Förskolläraryrket 210hp

Flerspråkighet i förskolan

En kvalitativ studie om förskollärares skildringar av användningen med digitala verktyg för att utveckla flerspråkighet.

Halmstad 14-01-2022
Carolina Håkansson & Sara Olsson

Sammanfattning

Studien utgår ifrån förskollärarnas skildringar kring arbetet med digitala verktyg för att främja flerspråkiga barn. Syftet med studien är att uppmärksamma hur förskollärarna arbetar med digitala verktyg för att utmana flerspråkiga barn i språkutvecklingen. Utifrån syftet bildades två frågeställningar; *“Hur beskriver förskollärarna att de stöttar barns flerspråkighet?”* och *“Hur skildrar förskollärarna användningen av digitala verktyg för att främja barns flerspråkighet?”*.

Socialkonstruktivismen och sociokulturella perspektivet är de teorier som studien tar ansats i, data samlades in via sex semistrukturerade intervjuer. En tematisk analysmetod användes för att analysera empirin. Resultatet ledde fram till följande slutsats; respondenterna använder digitala verktyg som ett kompletterande verktyg i verksamheten mer än vad de använder digitala verktyg till att stödja flerspråkigheten. Studien har bidragit med olika strategier som förskollärare använder för att stötta flerspråkiga barn, samt en lucka har synliggjorts då förskollärarna inte använder digitala verktyg som flerspråkighets stödjande verktyg.

Nyckelord: Digitala verktyg, flerspråkighet, förskollärare, skildringar, sociokulturella perspektiv

Förord

Vi vill tacka alla förskollärare som bidragit med sina skildringar och sin tid till att delta trots en stressig tid under pandemin. Vi vill även rikta ett stort tack till våra handledare Carina Stenberg och Tomas Nilson på Halmstad Högskola, för all stöttning ni givit oss under processens gång. Slutligen vill vi tacka våra kurskollegor för ett gott samarbete genom givande diskussioner och kamratrespons.

Carolina Håkansson & Sara Olsson

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
2. Problemområde	2
3. Syfte och frågeställning	2
4. Begreppsdefinition	3
4.1 Flerspråkighet	3
4.2 Modersmål	3
4.3 Digitala verktyg	3
5. Tidigare forskning	3
5.1 Flerspråkighet	3
5.2 Digitala verktyg som flerspråkighetsstödjande	5
5.3 Språkutveckling i förskolan	6
6. Teoretiska ramverk	7
6.1 Sociokulturella perspektivet	7
7. Metod	8
7.1 Metodval	9
7.2 Socialkonstruktivismen	9
7.3 Semistrukturerade intervjuer	10
7.4 Urval och genomförande	10
7.5 Forskningsetiska principer	11
7.6 Tillförlitlighet	12
7.7 Databearbetning & Analysverktyg	12
8. Resultat och analys	13
8.1 Förskollärarnas stöttning i barns språkutveckling	13
8.2 Flerspråkighetutveckling med digitala verktyg	16
8.3 Förskollärarnas syn	19
8.4 Förskollärarnas utmaningar	23
9. Diskussion	26
9.1 Resultatdiskussion	27
9.2 Metoddiskussion	32
10. Slutsats	34
11. Didaktiska implikationer	35
12. Vidare forskning	35
13. Referenser	36

14. Bilaga 1	I
15. Bilaga 2	II

1. Inledning

Under de senaste decennierna har människor invandrat till Sverige på grund av varierande omständigheter (SCB, 2021). Det har tillfört att Sverige har övergått till ett mångkulturellt samhälle, enligt Institutet för språk och folkminnen (2020) talas det 200 olika språk utöver det svenska språket. Ökningen av språk och kulturer sätter högre krav på utbildningen i Sverige. 2021 beslutade regeringen att införa ett stadsbidrag för att stärka språkutvecklingen i det svenska språket. Stadsbidraget ska hjälpa förskolor runt om i Sverige att stötta de barn som inte möter det svenska språket i hemmet. Pengarna ska gå till kompetensutveckling och andra språkutvecklande insatser (Utbildningsdepartementet, 2019).

I förskolan idag har antalet flerspråkiga barn ökat, vart fjärde barn har utländsk bakgrund. Ökningen har lett till att allt fler som arbetar i förskolan möter barn med annat modersmål (Skolverket, 2017). I förskolan har alla barn rätt till att prata de språk de vill, det synliggörs via följande mål i förskolans läroplan:

“Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål “(Skolverket, 2018, s.,9).

Samtidigt skriver Puskás och Björk-Willén (2017) att olika språk får olika mycket utrymme i förskolans verksamhet. Det leder till att möjligheten för barnen att utveckla sina språk begränsas och förskolan blir ojämnställd. I en studie gjord av Larsson och Björk-Willén (2020) synliggjordes områden som är segregerade från samhället i övrigt. Förskollärarna i områdena uttryckte att barnen inte får tillräckligt många arenor eller tillfällen att träna på det svenska språket. Förskolan är den plats barn i mångkulturella områden får möta det svenska språket, därmed blir förskolans arbete med språkutvecklingen ett viktigt ämne.

Språkutvecklingen hos flerspråkiga barn ökar vid erbjudandet av olika digitala hjälpmedel (Schwartz & Asli, 2014). För att barn ska kunna lära sig ett nytt språk behöver de ha tillgång till digitala verktyg (Ljunggren, 2016). Petersen (2020) lyfter möjligheten med att få sagor upplästa på modersmålet med hjälp av lärplattan. Terantino (2016) belyser vikten av att erbjuda appar på olika språk. Barn med annat modersmål får möjlighet att hålla kvar sitt modersmål om det erbjuds appar på deras språk, vilket är en viktig del i barns första och andra språkutveckling. Med anledning av att de digitala verktygen inkluderas mer samt barn med annat modersmål ökar i förskolan, vill vi undersöka hur förskollärarna använder digitala verktyg för att upprätthålla flerspråkiga barn.

2. Problemområde

Det som synliggjorts i tidigare forskning fokuserar på vilka digitala verktyg som kan användas för att arbeta med flerspråkighet. Det forskningen inte har skildrat är hur förskollärarna arbetar med flerspråkighet kopplat till digitala verktyg. Forskning kring hur digitala verktyg kan stötta flerspråkiga barn i modersmål samt svenskaspråkutvecklingen är svår att hitta vilket synliggjort en lucka i forskningen. Utifrån vår verksamhetsförlagda utbildning har en osäkerhet synliggjorts kring arbetet med digitala verktyg som stöttning för flerspråkighet, vilket bidragit till att förskollärarna väljer att undvika området. Den forskningsluckan och det som synliggjorts i den verksamhetsförlagda utbildningen har format studiens fokusområde. Luckan som synliggjorts hoppas vi kunna tillföra med kunskaper kring hur förskollärarna berättar, om hur de arbetar för att stödja flerspråkiga barn i språkutvecklingen med stöd i digitala verktyg. Förskollärarnas kompetens, tankar och skildringar är det som påverkar arbetet med flerspråkiga barn (Fredriksson Sjöberg & Lindgren Eneflo, 2019). På grund av det Fredriksson Sjöberg & Lindgren Eneflo belyser är det intressant att få en insyn i hur tankegångarna ser ut på förskolorna.

3. Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att uppmärksamma hur förskollärarna arbetar med digitala verktyg för att utmana flerspråkiga barn i språkutvecklingen. Vilket leder till följande frågeställningar:

- Hur beskriver förskollärarna att de stöttar barns flerspråkighet?
- Hur skildrar förskollärarna användningen av digitala verktyg för att främja barns flerspråkighet?

4. Begreppsdefinition

Nedanför kommer de begrepp som används i studien presenteras och definieras.

4.1 Flerspråkighet

Begreppet flerspråkighet innebär att en person talar två språk eller fler. Tvåspråkighet är när en person talar två språk. Studien fokuserar på arbetet med flerspråkighet. Vi har valt att använda flerspråkighet i stället för tvåspråkighet då det i Sverige talas 200 olika språk enligt Institutet för språk och folkminnen (2020). I studien är flerspråkighet ett samlingsbegrepp för modersmålsutveckling och andraspråksutveckling.

4.2 Modersmål

Begreppet modersmål är det språk som barn lär sig för att koda sin omvärld och använda begrepp. Barn kan besitta två olika modersmål om föräldrarna pratar två olika språk (Nationalencyklopedin [NE], u.å.). I vår studie tas modersmål upp i tidigare forskning samt att begreppet använts vid intervjufrågorna.

4.3 Digitala verktyg

Begreppet digitala verktyg definierar specialpedagogiska skolmyndigheterna (2020), det kan vara alla sorters tekniska redskap som plattan, mobiler, datorer, skrivtavla och robotar som används i undervisningen i förskolan. Digitala verktyg är främst hårdvaror men på hårdvaror kan mjukvara laddas ner. I studien kommer digitala verktyg vara ett samlingsbegrepp för både mjukvaran och hårdvaran då studien inte vill rikta förskollärarna i en riktning under intervjuerna.

5. Tidigare forskning

Nedan kommer tidigare forskning presenteras utifrån avhandlingar och artiklar. Forskningen berör flerspråkighet, digitala verktyg och språkutveckling.

5.1 Flerspråkighet

Jämfört med enspråkiga barn behöver flerspråkiga barn balansera flera språk i huvudet samtidigt. Det kan leda till att flerspråkiga barn tolkas ha en långsammare verbal utveckling då de jämförs med enspråkiga barn. Flerspråkiga barn kan i stället ha lika många ord som enspråkiga men på olika språk och anpassar sina olika språk till personen de kommunicerar med. Barn med flerspråkig bakgrund kanske inte presterar lika bra som

andra barn med ett specifikt språk (Bialystok et al., 2010). Barn som är flerspråkiga bör använda modersmålet både i hemmet och i förskolan för att utöka sitt ordförråd. Med ett ökat ordförråd i språken de besitter, kan barnen få en bredare språklig kompetens som kan påverka lärandet senare i livet. Om ett barn inte utövar sitt modersmål går den miste om sin kulturella identitet, barnet kan bli tyst samt få svårigheter i att utveckla sina språk (Robertson et al., 2014). En viktig aspekt i flerspråkiga barns språkutveckling är att det finns fler barn på förskolan med samma modersmål (Kultti, 2012).

I sin avhandling benämner Skans (2011) att möta barns flerspråkighet på förskolan innebär att möta barn med olika språk och bakgrunder. Därför är det viktigt att förskolan arbetar med barnens modersmål samt att lära barnen svenska. Försättningsvis menar Skans att barn behöver känna sig socialt accepterade och delaktiga där sociala samspel och språklärande ska ske. Kultti (2012) nämner i sin avhandling att det är viktigt att förskollärarna reflekterar över sitt förhållningsätt gentemot flerspråkiga barns språkutveckling. Det framkommer i studien hur betydelsefullt språkutvecklingen är när det förekommer sagostunder, upprepning, lekmaterial, samt hur lärandemiljön är uppbyggd. Vidare menar Kultti att samverka med föräldrarna kan ge förskolan en förståelse för barnens kunskaper utanför förskolan.

Norlin och Sandberg (2017) lyfter i sin studie att förskollärarnas inställning till flerspråkighet i förskolan har en grundläggande roll för hur förskollärarna jobbar med ämnet. Fördelen med att ha en eller flera flerspråkiga förskollärare i förskolan är att barnen kan börja språka hemspråken med varandra samt med förskollärarna. Vidare i studien tar Norlin och Sandberg upp att det gynnar alla barn oavsett vilket språk barnen pratar och tillsammans lär de sig olika ord på flera språk.

I en studie gjord av Fredriksson Sjöberg & Lindgren Eneflo (2019) har förskollärarna uttryckt ett dilemma, de kan varken tala eller förstå barnens modersmål. Eftersom förskollärarna inte talar eller kan förstå barnens modersmål skapas ett hinder för att stimulera barns flerspråkighet. Förskollärarna uttryckte en frustration då de har insett omöjligheten i att kunna behärska alla språk. En förskollärare lyfter upp hur viktigt det är som förskollärare att förmedla ett korrekt språk, eftersom förskollärarna inte behärskar alla språk upplever de att de säger fel. Språkutvecklingen och skolresultatet kan förbättras om barns flerspråkighet stimuleras, tidigare har synen på flerspråkighet varit att de olika språken konkurrerar ut varandra. För att kunna stimulera flerspråkighet är det viktigt att ge barnen möjlighet att utveckla alla sina språk (Walk et al., 2015)

5.2 Digitala verktyg som flerspråkighetsstödjande

I en artikel av Wells Rowe och Miller (2015) nämner de digitala verktyg som lärplattor, applikationer och kamera. Med olika applikationer kunde barnen som hade ett annat modersmål spela in och skapa egna böcker. Därefter kunde de lyssna på och upprepa orden som sades på det inspelade ljudet. Resultatet visade att barnets modersmål utvecklades genom att barnen både fick lyssna och tala. Vilket även synliggörs i Kjällanders (2016) resultat, det visa att barn kan utveckla sitt modersmål genom digitala verktyg. Att barnen får använda bilder, spel och projicera filmer på golv och väggar, bjuder in barnen till meningsskapande och visualisering och att fler barn kan vara delaktiga samtidigt. Fortsättningsvis nämner Kjällander att det finns applikationer där barnen kan tala in ord på sitt modersmål och applikationen spelar upp frasen på svenska. Detta kan medföra att barnen blir mer inkluderande i aktiviteten även om det svenska språket saknas. Moinian et al. (2016) nämner i studien att digitala verktyg är ett bra hjälpmedel för att stötta barn att utveckla sitt modersmål och andraspråk. Dock framkommer det att tydliga riktlinjer behövs kring hur digitala verktyg ska användas för att främja barns språkutveckling på bästa sätt.

McGlynn-Stewart et al. (2017) benämner i sitt resultat att genom olika applikationer på lärplattan kan barnen göra sig förstådda och utveckla sin flerspråkighet. Schwartz och Asli (2014) nämner att arbeta med digitala verktyg kan främja flerspråkiga barns språkutveckling. Chen och Chan (2019) beskriver att digitala verktyg skapar möjligheter att utveckla en bredare förståelse av exempelvis en bild. Genom olika digitala funktioner tillåter de att se bilder i rörlig bild eller i stillbild, samt höra hur ord uttals kopplat till bilden. Schwartz och Asli (2014) anser att det är gynnsamt för flerspråkiga barns språkutveckling när barnen blir erbjudna tvåspråkiga hjälpmedel, såsom digitala böcker, berättelser och fysiska böcker. Norlin och Sandberg (2017) nämner att förstora bilderna genom digitala verktyg kan öka flerspråkiga barns förståelse av innehållet av boken, då det kan finnas barn i förskolan som behöver extra stöttning i förståelsen av nya begrepp. McPake och Stephen (2016) undersöker i deras studie hur applikationen Our story kan främja barns språkutveckling och bidra till att barn blir flerspråkiga. Our story möjliggör ett språkligt samspel där barnen kan sitta tillsammans och skapa berättelser av bild, ljud eller text.

I en studie gjord av Wells Rowe och Miller (2015) redogörs det för hur arbetet med applikationer kan främja barns modersmål. Med hjälp av lärplattan uppmuntrades barnen att skapa berättelser och böcker på deras modersmål. Arbetet med applikationer gynnar barn med flerspråkighet då det möjliggör att barnen får både lyssna och tala sitt modersmål. Likaså

lyfter Holmberg et al. (2019) upp berättelseapplikationernas möjlighet till att involvera flerspråkiga barn samt få de att känna sig kompetenta. Författarna skriver fram andra digitala hjälpmedel som förskollärarna använder i undervisningen. Youtube och Google är hemsidor förskollärarna använder för att söka fakta om barnens intressen. Förskollärarna nämnde också användandet av Qr-koder som verktyg i språkutvecklingen. Fördelen med användandet av Qr-koder var att de kan kopplas till olika objekt och vid skanning av koden kunna få upp fakta kring objektet. Bilder och Qr-koder kan skapa olika sociala interaktioner om bilderna och Qr-koderna utformas efter barnens intresse och språknivå. En förskola har tillgång till flera applikationer därför belyser Plowman och McPake (2012) vikten av att förskollärare uppdaterar och kontrollerar applikationernas kvalitet samt hur utmanande de är för barnens utveckling.

5.3 Språkutveckling i förskolan

Evensen Hansen och Alvestads (2017) beskriver i deras resultat att förskollärare uppmärksammat att barnens språkutveckling sker i vardagliga aktiviteter under dagen på förskolan. Genom att förskollärarna deltar i barnens lek blir leken meningsfull för barnens utveckling. Vidare i resultatet skriver forskarna om att det är bra som förskollärare att ha kunskap om barnens språkkompetensnivå. Ytterligare anser förskollärarna att sätta ord på föremål och upprepning har en stor inverkan på barnens språkutveckling. I en studie gjord av Kultti (2013) synliggörs sångaktiviteter som språk och kommunikationsstödjande. Resultatet visade på att barn inte behöver besitta verbal kunskap för att kunna uttrycka svar på frågor de fått av förskollärarna, utan i en sångsamling kan barn delta på sin egen nivå.

Förskollärarna ansvarar för att introducera barn för nya begrepp samt låta barnen bekanta sig med nya kunskaper. Viktigt att det förskollärarna introducerar kopplas samman med något barnen redan är bekanta med (Björk-Willén et al., 2018). Whorall och Cabell (2016) menar på i sin studie att upprepning av ord har en stor betydelse för barns språkliga ordförråd samt för deras utveckling. Genom att förskollärarna arbetar med barnens intressen utvecklas deras ordförråd. När förskollärarna utgår från barnens intresse ökar deras engagemang för att lära sig nya saker. Norling (2015) skriver fram i sin avhandling som fokuserar på den sociala språkmiljön, att böcker kan vara ett verktyg för språkutveckling. I resultatet framför de att samspel med en vuxen, andra barn och hjälp av bilder, symboler och texter kan bidra till språkfrämjande aktiviteter, där det skapas interaktioner med det verbala språket. I en studie gjord av Cheep-Aranai och Wasasomsithi (2016) undersöks barns språkinläring i leken. Resultatet visade på att kamraterna är en viktig faktor för att utveckla språket. En studie som fokuserade närmare på barns kreativitet och sociala

lek kopplat till språket beskriver i resultatet att språkförmågan är positivt associerat med barns låtsaslekar (Holmes et al, 2019).

I sin avhandling uppmärksammar Skans (2011) samlingen som en bra plats att utmana barnen i språket. Med hjälp av observationer har skribenten uppmärksammat att förskollärarna använder sig av teckenstöd under samlingen där barnen har annat modersmål. En annan situation Skans nämner som språkutvecklande är sagoläsningen. Sagan kan skapa samtal kring det barnen tycker är intressant och känner igen, vilket i sin tur kan öka intresset för att samtala med andra människor. Förskollärarna som intervjuas i avhandlingen uttrycker att det är vid dessa två tillfällen fokuset ligger på språkutvecklingen under dagen. Chien (2020) skriver fram i sitt resultat att högläsningen med en förskollärare kan öka barns språkutveckling och ordförråd. När barnen och förskolläraren samtalar kring bilderna i boken, kan det bidra till en förståelse för att tolka bilderna med hjälp av ord. I en studie gjord av Sheridan och Gjems (2016) har förskollärare uttryckt att vardagssituationerna är de viktigaste situationerna i barns språkinläring, det är viktigt att benämna allt barnen upplever under en dag. Förskollärares roll i samtal med barnen är att utöka barnens ordförråd på ett sådant sätt att språket blir konkret, synligt och begripligt.

6. Teoretiska ramverk

I avsnittet kommer de teoretiska ramverket som präglar studies analys övergripligt förklaras. I studien används socialkonstruktivismen som vetenskapsteori som presenteras senare i metoden och det sociokulturella perspektivet som analysteori.

6.1 Sociokulturella perspektivet

Empirin analyseras utifrån det sociokulturella perspektivet. Perspektivet tar upp att sociala sammanhang är viktigt och språket är ett av verktygen för att skapa ett meningsfullt lärande. I förskolan är språket ett sätt att kommunicera med och möjligtvis utmana barnen vidare i sin språkutveckling (Säljö, 2015). I studien studeras barns språkutveckling med inriktning på flerspråkighet. En grundläggande del i det sociokulturella perspektivet är språkets betydelse för att kunna förstå omvärlden. Med hjälp av språket får barnen en möjlighet att analysera, reflektera och beskriva omvärlden med egna ord (Säljö, 2015). Vygotskilj (2005) anser att modersmålet är en utav grundpelarna för lärandet av ett främmande språk. Det blir lättare att lära sig ett nytt språk om modersmålet är utvecklat. När en människa lär sig ett främmande språk används modersmålets ord för att lära sig de nya orden. Fortsättningsvis menar Vygotskilj att genom jämförelser av modersmålet och det främmande språket kan de olika

språken förstärka varandra. Förskollärarna har en betydande roll att skapa olika sociala sammanhang, som är meningsfulla för barnen, där språket är ett av verktygen (Säljö, 2015). Studien studerar flerspråkighet vilket gör att det sociokulturella perspektivet är ett bra perspektiv att ta stöd i då det lyfter språket som en central del i barns lärande och utveckling.

Ett begrepp inom sociokulturella perspektivet är artefakt. Säljö (2015) nämner att artefakter ingår som centrala resurser som människan använder för att kommunicera, arbeta, tänka och lösa problem. För människan kan detta vara avgörande för utvecklingen av kunskaper och färdigheter. I studien är de digitala verktygen och andra verktyg som förskollärarna möjligtvis använder i förskolan som utgör de olika artefakterna. Begreppet artefakt kommer att vara ett av begreppen som används under analysen av resultatet.

Scaffolding är ett annat begrepp för den stöttnings vuxna ger barn i olika situationer. Studien kommer benämna begreppet stöttning i stället för scaffolding då stöttning är det svenska ordet för scaffolding. Stöttning är ett centralt begrepp inom det sociokulturella perspektivet. Den med mer kunskap ger fysiskt och/eller intellektuellt stöd under utvecklingens gång (Säljö, 2015). I förskolan anses det ofta att det är förskollärarna som besitter mer kompetens, vilket inte alltid är fallet. Den med mer kunskap behöver inte alltid vara en vuxen, det kan vara en kamrat som ger stöttning i ett samspel. Säljö (2015) lyfter upp ju mer kunskap och färdigheter en person lär sig desto mer stöd kan tas bort ur situationen. En människa behöver alltid stöttning oavsett vilken ålder, en människa är aldrig färdiglärdd. Studien har valt att använda begreppet stöttning då stöttning uppmärksammas mycket i förskolans verksamhet. Med hjälp av begreppet stöttning kan studien analysera respondenternas utsagor, kring deras arbete med flerspråkighet och digitala verktyg kopplat till flerspråkighet. Begreppet stöttning förknippas oftast med den proximala utvecklingszonen. Studien har valt att inte använda den proximala utvecklingszonen i analysen då det är ett begrepp för observationer och denna studie har samlat in data via intervjuer. Då studien inte observerar kan studien bara få förskollärarnas förståelse på hur de stöttar barnen i olika situationer på förskolan, därmed har studien endast valt att använda begreppet stöttning.

7. Metod

I metod avsnittet kommer metodval, vetenskapsteori, urval, analysmetod samt studiens tillvägagångsätt att presenteras.

7.1 Metodval

Studien utgår ifrån en kvalitativ ansats där data inhämtats via semistrukturerade intervjuer. Bryman (2018) nämner att kvalitativa metoder beskriver egenskaper, kategorier, omständigheter och söker skäl till den valda metoden. Bryman belyser även att valet av studiens metod ska visa en likhet med syftet och frågeställningen, samt att det behövs lärdomar om de olika metodvalen för att bearbeta data. En kvalitativ metod tillämpades då intresset var att undersöka förskolläraernas skildringar av användandet av digitala verktyg för barnens flerspråkighet, samt hur de arbetar för att stötta flerspråkiga barns språkutveckling. Semistrukturerade intervjuer har valts i samband med socialkonstruktivismen. Intervjuer säger något om hur respondenten har uppfattat ämnet för intervjun men inte något utanför situationen. Med rätt formulerade frågor kan en intervju ge viktiga insikter kopplat till valda ämnet (Eriksson- Zetterquist & Ahrne, 2015). Intervjuer blir relevant för studien kopplat till socialkonstruktivismen då vi som intervjuare skapar en interaktion och kommunikation med respondenterna som ger oss en förståelse för hur förskollärarna arbetar. Tillsammans med respondenternas svar kan studien få uppfattningar om hur verksamheten arbetar med flerspråkighet och digitala verktyg. Socialkonstruktivismen är den teori som präglar arbetets utformning och analysmetod.

7.2 Socialkonstruktivismen

Studiens vetenskapsteori tar ansats i socialkonstruktivismen där kunskap skapas genom språket och har inverkan på konstruktionen av det sociala livet (Allwood & Erikson, 2017). Kunskapssynen inom det socialkonstruktivistiska kan beskrivas som motsatsen till positivistiska, det finns inte någon objektiv kunskap. Kunskap är inte något som människan har eller inte har, kunskap skapas mellan människors gemenskap (Barlebo Wenneberg, 2001). Socialkonstruktivismen lyfter att kunskap skapas mellan människor. I studien skapas en inblick i förskolläraernas arbetssätt genom språket i sociala sammanhang då data samlas in via intervjuer och därmed blir teorin lämplig. Kunskap förändras kontinuerligt i nya sociala sammanhang. I människans utveckling är det viktigt att ha ett utvecklat språk. Språket är något som skapas tillsammans och uppfattningar om omvärlden konstrueras (Allwood & Erikson, 2017). Säljö (2015) skriver att genom det socialkonstruktivistiska antagandet synliggörs bland annat lärarens roll i barns erfarenheter och kunskaper.

Socialkonstruktivismen kopplas bra ihop med studiens val av analysteori. Det sociokulturella perspektivet och socialkonstruktivismen kan vara användbara i studien då båda teorierna förekommer i studier som behandlar språkets betydelse för människans utveckling (Allwood & Erikson, 2017). Det sociokulturella perspektivet bygger på

socialkonstruktivismens syn på kunskap och erfarenheter (Säljö, 2015). Båda teorierna har en likande syn på hur samhället konstrueras socialt och kulturellt, förskolan har under den senaste tiden lagt stor vikt vid barns sociala och kognitiva utveckling (Chambers et al., 2016). I båda teorierna lyfts språket upp som en viktig del vilket gör att teorierna lämpar sig till syftet och frågeställningarna då de berör språkutvecklingen.

7.3 Semistrukturerade intervjuer

Insamlingen av data gjordes via kvalitativa semistrukturerade intervjuer. Metoden är lämplig då studien vill få förskollärares utsagor kring deras arbete. Semistrukturerade intervjuer valdes då frågorna är öppna för formulering och följdfrågor får ställas. Bryman (2018) nämner att semistrukturerade intervjuer ger respondenterna en möjlighet till att svara fritt. Intervjufrågorna (se bilaga 1) formulerades utifrån studiens frågeställningar som riktas in på förskollärares arbete med flerspråkighet och digitala verktyg. Några intervjufrågor är konstruerade med följdfrågor för att få djupare svar. Intervjuerna genomfördes via digitala kommunikationsverktyg på grund av rådande omständigheter i samhället. Enbart ljudet har spelats in då det kan vara en utmaning att läsa av kroppsspråket genom digitala kommunikationsverktyg.

7.4 Urval och genomförande

Studiens syfte och frågeställning riktas mot förskollärares skildringar därmed valdes verksamma förskollärare på olika förskolor att intervjuas. För att ta kontakt med förskollärare som arbetar med flerspråkiga barn kontaktades rektorer på förskolor runt om i södra Sverige. Valet av att endast kontakta förskollärare i södra Sverige och inte förskollärare runt om i Sverige berodde på att det blev ett för stort område samt högskolan ligger i södra Sverige. Rektorerna meddelade att deras förskollärare inte kunde delta vilket gjorde att vi fick kontakta förskollärare som vi fått kontakt med under vår studietid, de hjälpte oss att hitta sex förskollärare som ville delta i studien. Både Bryman (2018) och Eriksson- Zetterquist och Ahrne (2015) nämner att ett sådant tillvägagångsätt kallas snöbollseffekten. Snöbollseffekten innebär att forskarna kontaktar personer som är relevanta för studien som i sin tur kontaktar andra som kan bidra till studien. Förskollärare som intervjuades jobba på förskolor där de förekom svenska och flerspråkiga barn.

Respondenterna fick frågan innan intervjun började om de godkände att bli inspelade för att underlätta transkriberingarna. Bryman (2018) lyfter att det blir lättare att gå tillbaka och transkribera vid inspelade intervjuer samt att risken för transkriberingsmissar minskar. Bjørndal (2018) nämner att transkribering av ljud till skrift är en fördel då respondenternas utsagor

framträder på tydligare sätt och analysen blir enklare att urskilja. Samtidigt finns det nackdelar med transkribering då det är en tidskrävande metod. I studien har respondenterna fått fiktiva namn, som Greta, Olof, Rita, Albert, Sandra och Linnea då studien förhåller sig till de forskningsetiska principerna. Respondenternas erfarenheter av att arbeta med flerspråkiga barn varierar mellan ett och 18 år.

En pilotstudie genomfördes, där intervjufrågorna testades för att få en överblick över vad frågorna kan ge för svar och om det var några frågor som behövdes justeras. Bryman (2018) belyser fördelen med pilotstudie. I en pilotstudie kan frågor utvecklas för att utesluta att respondenterna svarar liknande. Frågornas ordningsföljd kan ändras då det upptäcks att frågorna behövs ställas i en annan ordning. Vidare menar Boréus (2015) att pilotstudie är ett sätt att undersöka att frågorna håller för att besvara frågeställningen samt utveckla uppbyggnaden av intervjun. Vid en bra uppbyggd intervju kan respondenterna känna en trygghet i att delge sitt arbete och erfarenheter. Pilotstudien som genomfördes framkommer i resultatet. Svaren som respondenten gav var utvecklade samt våra frågor behölls därmed valde vi att inkludera respondenten i resultatet. Under pilotstudien uttryckte deltagaren att intervjufrågorna önskats få i förhand för att kunna förbereda svar bättre. Intervjufrågorna skickades ut i förhand till resterande intervjuer. När intervjufrågorna skickades ut blev respondenterna informerade om att följdfrågor kan tillkomma då det är en semistrukturerad intervju.

7.5 Forskningsetiska principer

De fyra forskningsetiska principer som har tagits hänsyn till i studien är information, samtycke, nyttjandekravet och konfidentialitet som Vetenskapsrådet (2017) belyser.

Informationskravets syfte är att varje respondent ska få information kring vad som gäller för studien. Information om vad det är för studie ska ges innan intervjuerna påbörjas. Respondenterna blev informerade innan intervjun började att all data som samlats in är endast till denna studie och inga uppgifter kommer kunna spåras. De fick även ta del av den informationen i samtyckesblanketterna som skickades ut inför intervjuerna. I samtyckesblanketterna se bilaga: 2, informerades respondenterna om syftet med studien, samt att respondenterna behövde skicka tillbaka samtyckesblanketten innan intervjuerna utfördes. I samtyckesblanketten delgavs informationen om att transkriberingarna raderas när studien är godkänd och att intervjuerna kommer spelas in för att underlätta transkriberingen av materialet, vilket nyttjandekravet syftar på. Respondenterna fick även ta del av informationen innan intervjun startade. Respondenterna upplystes om att deras utsagor kommer endast användas till

denna studie samt inspelningar och transkriberingar kommer raderas när arbetet är godkänt.

Innan intervjuerna påbörjades informerades respondenterna tydligt att de när som helst kunde ta tillbaka sitt godkännande. I resultatet figurerar fiktiva namn på alla respondenterna vilket konfidentialitetskravet syftar på. Ingen i studien ska kunna identifieras, personuppgifter ska behandlas på ett bra sätt och sekretessen ska följas. Respondenterna blev informerade kring kravet innan intervjun startade för att förskollärarna skulle känna en trygghet under hela intervjun (Vetenskapsrådet, 2017). För att bibehålla sekretessen valde studien att lägga över alla inspelade intervjuer på en hårddisk som en av författarna har tillgång till.

7.6 Tillförlitlighet

Tillförlitlighet enligt Bryman (2018) innebär att under arbetets gång säkerhetsställa att forskaren förhåller sig till de regler som finns kring hur forskning bedrivs. Det finns fyra delkriterier: trovärdighet, pålitlighet, överförbarhet samt möjlighet att styrka och konfirmera. Innebörden av trovärdighet utgår ifrån hur forskarna skriver fram sin text så att det blir ett trovärdigt resultat för läsaren (Bryman, 2018). Studien har utgått från vad respondenterna har sagt i intervjuerna och citat ifrån respondenterna synliggörs i resultatet. Trovärdighet utgår också ifrån hur forskaren ställer sig kring riktlinjerna för hur en kvalitativ studie ska genomföras (Bryman, 2018). En tydlig samtyckesblankett skickade ut där respondenterna informerades om syftet och hur data och empirin behandlas efter intervjun genomförts. Överförbarhet innebär enligt Bryman (2018) hur vida resultatet kan användas i andra miljöer. Pålitlighet innebär att redogöra undersökningens synsätt. Betydelsen är att redogöra alla delar i själva processen (Bryman, 2018). Studien nämner med tydliga rubriker vilka val och hur arbetsprocessen har sett ut. Det sista delkriteriet är möjlighet att styrka och konfirmera, vilket innebär att forskaren ska vara tydlig med att forskarens personliga åsikter inte har någon påverkan på undersökningen (Bryman, 2018). Studiens resultat har utgått enbart ifrån vad respondenterna har sagt i intervjuerna och ett objektivet förhållningsätt har använts under analysen.

7.7 Databearbetning & Analysverktyg

Data samlades in via intervjuer av verksamma förskollärare som vi transkriberade. Vi valde att spela in ljudet under intervjun för att sedan lyssna igenom det ett flertal gånger och undvika transkriberingsmissar. Vi valde att inte analysera kroppsspråket då det kan vara svårt att uppfatta kroppsspråket över digitala kommunikationsverktyg. Under

transkriberingen valde vi att exkludera alla pauser och små ljud då vi ansåg att det inte fanns en relevans att inkludera dessa.

Till studien valdes en kvalitativ tematisk analysmetod och färgkodning, enligt Bryman (2018) ligger forskarens fokus på respondenternas svar och uttryck. Valet av tematisk analysmetod passar därmed studiens syfte och frågeställningar då studien vill ta reda på vad förskollärare berättar samt val av metod då data samlats in via intervjuer. Allwood och Eriksson (2017) lyfter att kunskap inom socialkonstruktivismen uppstår vid människors upplevelser av verkligheten. Det som Allwood och Eriksson lyfter stärker valet av analysmetod då en tematisk analys lyfter upp citat från förskollärarnas erfarenheter kring att arbeta med flerspråkiga barn. Alla transkriberingar skrevs in i ett gemensamt dokument med alla intervjufrågor och respondenternas utsagor. Transkriberingarna färgkodades och med hjälp av färgkodningen sammanställdes passande teman som nämns i resultatet. Rubrikerna på tematiseringarna valdes utifrån citatens innehåll men även kopplat till vårt syfte och frågeställning. Bryman (2018) lyfter upp fördelen med att sortera citat i olika teman, då det leder till att transkriberingarna granskas ett flertal gånger. Syftet och frågeställningen fanns tillgänglig vid läsningen av transkriberingarna för att behålla fokuset. Genom att ha syftet och frågeställningen med sig i utläsningen behålls fokuset på vad som undersöks (Bryman, 2018). De teman som har uppstått under färgkodningen och tematisk analysmetod är: Förskollärarnas stöttning i barns språkutveckling, flerspråkighetutveckling med digitala verktyg, förskollärarnas syn och förskollärarnas utmaningar.

8. Resultat och analys

Följande teman som vi har valt att lyfta fram i resultatet är förskollärarnas stöttning i barns språkutveckling, flerspråkighetutveckling med digitala verktyg, förskollärarnas syn och förskollärarnas utmaningar. Syftet med studien är att uppmärksamma hur förskollärarna arbetar med digitala verktyg för att utmana flerspråkiga barn i språkutvecklingen. Studiens frågeställningar är: *Hur beskriver förskollärarna att de stöttar barns flerspråkighet? och Hur skildrar förskollärarna användningen av digitala verktyg för att främja barns flerspråkighet?*

8.1 Förskollärarnas stöttning i barns språkutveckling

Förskollärarnas stöttning har redogjorts på olika sätt hos respondenterna. De har lyft upp hur de använder kroppsspråket och upprepning som olika strategier vid vardagliga situationer i förskolan för att stötta språkutvecklingen. Linnea lyfter upp en situation där upprepning används:

“(…)man berättar sätter ord om man gör något nu ska vi tvätta händer öppna kranen nu stänger vi kranen nu tar vi papper. Att man är väldigt trött på sin egen röst efter en dag speciellt när man har dom som inte har svenska som sitt modersmål. Att sätta ord på det man gör hela tiden. (...)” (Linnea 7/12-2021)

Linnea talar om vikten av att sätta ord på varje steg barnen gör och framför allt i arbetet med flerspråkiga barn. Det som lyfts upp kring tröttheten av sin röst tydliggör vikten av att sätta ord på varje sak och varje händelse. Vi förstår det som att det är något hon har sett hjälper, inte bara barn med annat modersmål utan alla barn men är framför allt en stöttning hos barnen som besitter ett annat modersmål. När ord upprepas i det svenska språket utmanas flerspråkiga barn inom både modersmålet och andraspråket då modersmålets ord ligger som grund i andraspråksutvecklingen. Barnen utmanas i båda språk på sådant vis att de måste använda modersmålet för att skapa en förståelse för de nya orden de möter. Besitter inte barnet det nya ordet de möter i andraspråksutvecklingen på sitt modersmål tar det längre tid att förstå det nya. I denna situation synliggörs betydelsen av det sociala samspelet och hur den stöttar barn i språkutvecklingen. Genom Linneas beskrivning framhävs hennes användning av språket som ett verktyg för att möjliggöra ett lärande hos barnen på deras olika utvecklingsnivåer. I förskolan utmanas barnen i sin språkutveckling via kommunikationen för att skapa meningsfullt lärande där språket och sociala sammanhang har betydande roll. Olof belyser att ett meningsfullt stöttande inte alltid behöver vara en verbal stöttning:

“Mycket handlar om att söka ögonkontakt och visa att jag är intresserad av att ha en kommunikation och den kommunikationen behöver inte nödvändigtvis vara verbal utan andra kroppslig (...) hur jag än gör så jag söker den kontakten, den visar att jag finns tillgänglig som vuxen för att lyssna på och ta ansvar för den relationen som finns mellan oss och att jag inte ger upp i det heller. (...)” (Olof 2/12-2021)

Den bild som skapas utifrån Olofs berättande är att kommunikationen inte alltid behöver vara verbal, vi förstår det som att stöttning kan ses på olika nivåer. Stöttning behöver inte alltid handla om verbal stöttning utan kan handla om icke-verbal stöttning. Respondenten ser inte någon problematik i att använda den icke-verbala kommunikationen samtidigt ser han inte ett hinder med att använda den fysiska och verbala närvaron. Utifrån utsagan kan vi utläsa att kroppsspråket är en del av språket och är sammanlänkad med relationsskapandet. Relationer skapas inte bara genom det verbala, ett barn som besitter annat modersmål tolkar förskollärarnas kroppsspråk för att förstå kommunikationen. Genom den icke-verbala kommunikationen kan barn få stöttning och utmanas på deras nivå, besitter inte barnet kunskap inom det svenska språket kan kroppsspråket vara en stöttning in i sociala sammanhang där språket kan utmanas. Som Olof nämner kan

ögonkontakten vara ett av många hjälpmedel för barnen att uttrycka vad de känner och vill. Vidare beskriver Sandra hur hon har uppmärksammat, som vi förstår det barn med annat modersmål kommunicerar när de inte besitter det svenska språket.

“(…) någon forskning som jag läste som visade att samtal och kommunikationen ökade när man använde sig av digitala verktyg asså mellan barnen och sånt och det tycker jag också märks när dom väl kanske sitter med nånting så vill ju, grejen är ju att alla vill vara med alla vill ju vara den som gör det vilket gör att det krävs att de kommunicerar med varandra och samspekar med varandra med kroppsspråket vad det nu är som behövs just för att de ska få fram det dom vill (…).” (Sandra 7/12-2021)

I Sandras utsaga synliggörs de digitala verktygens inverkan på kommunikationen och språkutvecklingen. Vi förstår det som att kroppsspråket är en stor tillgång för både barn med det svenska språket men framför allt barn utan det svenska språket vilket situationen ovan visar på. Den digitala artefakten i händelsen bidrar till det sociala sammanhanget och tvingar barnen att kommunicera för att argumentera för sin åsikt. I sociala sammanhang utmanas språket, genom språket förstås världen och ger barnen möjlighet till att reflektera över omvärlden. I förskolan antas det ofta att det är de vuxna som ska ge stöttning, i citatet ovan synliggörs en annan artefakt som kan ge stöttning. De digitala verktygen kan ge stöttning till barnen i språkutvecklingen via det sociala samspelet som skapas mellan barnen som befinner sig runt artefakten. Samspelet som skapas i situationen kan skapa lärande och utmana barnen vidare i sin språkutveckling samt framföra sin åsikt genom kroppsspråk och språkligt framförande.

“(…) om jag är med ett barn utan det kan mer vara ibland när jag behöver förmedla nånting t.ex. hur kan, hur säger jag lugn och då kan jag såhär gå till ett annat barn och såhär kan inte du hjälpa mig hur säger man lugn? Då kanske han svarar asvasva, aa okej tack och då kan jag använda mig av det för jag vill ju inte heller att barnet ska känna att det ligger på dem det är egentligen inte deras ansvar att lösa denna situationen (…).” (Sandra 7/12-2021)

En strategi som Sandra belyser är att ta stöttning hos barn med samma modersmål för att kommunicera med barn som besitter mindre kunskap inom det svenska språket. Genom att använda en sådan strategi stöttas inte bara barnet inom det svenska språket utan även i modersmålet. I situationen stöttas även förskolläraren, förskolläraren får stöttning i sin ords utveckling inom de olika språken när strategin används. När ordet behövs användas i en senare situation har förskolläraren den kunskapen kring hur det ordet uttalas och vad det betyder och behöver då inte mer stöttning. Vi urskiljer att förskolläraren har försökt förmedla ordet lugn på svenska innan stötningen

från det andra barnet kom in. Genom att barnet får höra orden både på svenska och sitt modersmål växer barnet i sitt språk, modersmålet är grunden i att utvecklas i andraspråket. Språket är ett verktyg för att kommunicera med omvärlden och i sociala sammanhang. För att en människa ska utveckla ett andraspråk används modersmålets ord för att skapa en förståelse för de nya ordens betydelse. Likaså visar Rita betydelsen av att arbeta med barns modersmål för att skapa en stabil grund i andraspråkutvecklingen.

“Vi lär ju varandra ord på olika modersmål sen kanske vad vatten, mjölk heter och hej heter vi frågar mycket vad det betyder ifall det frågar mycket och om det är något vi inte förstår. Som sagt vi har en personal som hjälper och tolkar om det inte går att förstå varandra så vi lär oss på det sättet då kan de säga på till exempel arabiska och så säger vi det på svenska. (...)”
(Rita 7/12-2021)

Rita använder en annan strategi för att skapa stöttning för barn med annat modersmål. Hon lyfter medarbetarnas kompetens och hur hon använder sig av den kompetensen, för att starka modersmålet samt inkludera barnen med annat språk i gruppen. På liknande sätt som i Sandras strategi skapas här en grund för utveckling inom barnets andraspråk, då modersmålet är grunden för ett väl utvecklat andraspråk. Den bild som skapas utifrån Ritas skildring är att personalen med annat förstaspråk blir en stöttning i barnens modersmålsutveckling och andraspråksutveckling.

8.2 Flerspråkighetutveckling med digitala verktyg

I arbetet med flerspråkighet uttryckte respondenterna användningen av digitala verktyg. Det framkommer att förskollärarna har olika syn på användandet av de digitala för att främja språket. En respondent som ser positivt på de digitala verktygen är Sandra:

“(...) vi kan få till bildstöd med hjälp av den digitala tekniken vi kan ta reda på olika TAKK, hur man använder TAKK och så och sen är det en stor del av vår verksamhet eller samhället i stort digital teknik ju så det är något man verkligen behöver inkludera och sen finns det forskning som lyfter att e-böcker leder till större ordförråd än tryckta böcker så det är också något som också är ganska intressant aspekt.” (Sandra 7/12-2021)

Genom Sandras berättelse kan vi urskilja en positiv inställning till de digitala verktygen då hon lyfter upp att de digitala är en stor hjälp för att få tillgång till bildstöd (Visuellt stöd, som stöttar barn i olika situationer). I det Sandra berättar visas tre olika strategier som kan stötta barnen i deras språkutveckling. Bildstöd, e-böcker och TAKK (Tecken som alternativ med kompletterande kommunikation) är olika artefakter som stöttar barns språkutveckling samt skapar kommunikationstillfällen. E-böcker är något

som lyfts upp som en positiv inverkan på barnens ordförråd, det är språket som påverkar människors förmåga att reflektera. Ett djupare lärande kan möjliggöras ju fler ord en människa besitter. Sandra nämner att digitala verktyg ska finnas i förskolan på ett inkluderande sätt. Vi förstår det som att Sandra tycker det är viktigt att arbeta med digitala verktyg för att stötta språkutvecklingen, eftersom vi människor lever i ett samhälle där det är mer digitalt. Vi förstår det även som att de digitala verktygen kan ge barnen stöttning på deras utvecklingsnivå då olika mjukvaror är utvecklade på olika nivåer, mjukvaran e- böcker kan stötta barnen genom att det går att få boken uppläst.

“Vi uppmanar dom att lyssna på Polyglutt på deras egna språk om de vill. De får sitta på svenska om de vill, vi har några program som de kan spela som vi kan få på deras modersmål. Dom här barnen tycker det är jätteskönt att få höra sitt eget modersmål, så visst främjar det flerspråkighet.” (Greta 25/11-2021)

Genom att barnen med annat modersmål får lyssna på både modersmålet och det svenska språket möjliggör Greta en utveckling hos barnen inom både modersmålet och andraspråket. Modersmålet ligger till grund för ett starkare språk vid lärandet av ett nytt språk. Får barnen ett stabilt modersmål att luta sig tillbaka på får de lättare att utveckla det svenska språket, vilket Greta möjliggör vid erbjudandet av Polyglutt (En applikation, där böcker finns på olika språk). Polyglutt blir en artefakt som utmanar barnen i deras utveckling inom modersmålet och andraspråket. Greta lyfter barnens glädje i att få lyssna på böcker på sitt modersmål. Vi förstår det som att barnen får ökat intresse för att utveckla språken de besitter, då förskollärarna uppmanar till att lyssna på sitt modersmål eller det svenska språket. Olof reflekterar över nackdelarna med Polyglutt:

“ (...)vi har Polyglutt antar att du vet vad det är en sån app med språk där finns böcker på andra modersmål eller andra språk. Men jag tycker inte att den känns riktigt bra.”(Olof 2/12-2021)

“Det negativa är just när man använder Polyglutt eller de här Pino filmerna också som ett sätt att parkera barnen. Fördelen är ju det att språket kommer på ett rätt sätt.(...)” (Olof 2/12-2021)

Utifrån Olofs skildringar synliggörs nackdelarna med de artefakter som tidigare respondenter ansett haft positiv inverkan på barns språkutveckling. Vi förstår Olofs på så sätt att en närvarande pedagog är ett verktyg för att skapa ett lärande när digitala verktyg används. Finns det inte en närvarande pedagog skapas inget socialt sammanhang och stöttningsvidare i barnens språkutveckling hindras. När en förskollärare parkerar ett barn framför Polyglutt eller Pino (En film som finns på ur) uppfattar vi det som att Olof menar att en pedagog inte finns med i bilden som kan stötta barnet i användandet av artefakten. Stöttning behöver inte alltid komma ifrån en

vuxen, en stöttning kan ske vid användandet av en artefakt samt en kompis med högre kunskaper. Andra artefakter som kan ge barn stöttning i språkutvecklingen benämner både Greta och Rita:

“Vi jobbar mycket med bildstöd, vi tar från paddan eller sätter vi fram paddan och visar. Vi jobbar mycket med eller barnen får lyssna på sina hemspråk på Polyglutt, vi sätter ibland igång musik och dansar alla ihop till arabisk musik eller turkisk musik, engelsk eller aa. Vi jobbar också med översättningsprogram kan översätta till föräldrar och så. Sen har vi fördel att vi har en arabisk talande personal hos oss, och det barnen som inte kan så mycket språk de lyser upp då personalen kommer och då kan de prata och får förklarat, det är en stor fördel.” (Greta 25/11-2021)

“Polyglutt och den har även blivit tillgänglig för föräldrar förlängt nu så dom kan använda. Men Polyglutt vi projicera mycket musik det kan va utländsk musik, arabisk musik vi har olika appar dom har precis börjat använda en gammal laptop som dom sa att dom har planering just för att lära sig skriva och använda digitala verktyg (...)” (Rita 7/12-2021)

Greta belyser tillgången till en arabisktalande pedagog, genom att pedagogen stöttar barnet i sitt modersmål utvecklas även barnets svenska. Modersmålets ord används för att skapa en förståelse för det nya språket. Att jämföra modersmålet med det nya språket leder till ett starkare andraspråk som i sin tur leder till ett starkare modersmål. Både Greta och Rita förmedlar en bild av hur de arbetar med digitala verktyg genom att barnen får lyssna på musik på deras modersmål. Att projicera musik på väggen skapar möjligheten till många olika sociala sammanhang där alla barnen kan mötas oavsett språk. Både Greta och Rita erbjuder barnen att lyssna på musik på olika språk, vilket vi ser att en kulturell förståelse kan skapas hos barnen, en förståelse att alla barn inte har samma bakgrund. Erbjudandet av musiken ser vi även kan möjliggöra en språkligförståelse hos barnen, alla barn har olika modersmål och alla barn har rätt till sitt eget språk.

“(…) så det är egentligen de två om man tänker just kopplat till flerspråkighet sen jobbar vi mycket i vår verksamhet med det här med 100 språk då använder vi de digitala verktygen för att få till gemensamma upplevelser där kan t.ex. låta filmer förra terminen jobba vi mycket med bussar och när vi då plocka upp filmer på väggen då gav ju de här filmerna ett sammanhang som gjorde att vi lekte hamna i sammanhang oavsett vilket språk vi använde i leken sen naturligtvis lyssnar vi på musik på Youtube.” (Olof 2/12-2012)

Olof beskriver hur de skapar sociala sammanhang, de projicerar filmer på väggen och på sådant sätt skapas en gemensam social arena. Genom att skapa en sådan situation kan flerspråkiga barn känna sig inkluderade och delaktiga då de får dela med sig av sitt språk och sin kultur. Det kan också leda till att barnet får större självförtroende till att våga sig in i sociala sammanhang och utmana sig i den språkliga utvecklingen. Det är i de

sociala sammanhangen som språk skapas och utmanar barnen vidare i lärandet och utvecklingen. Vi förstår det Olof nämner med 100 språken som en bra möjlighet till att förmedla språket och musiken ut till barnen på ett pedagogiskt sätt. Ur en språklig synvinkel ses språket som ett verktyg för lärande, de 100 språken är en bra utgångspunkt för att nå alla barns språkutvecklingsnivå. Artefakter ses i detta sammanhang som ett verktyg, som kan utmana barnen vidare i sitt tänkande.

8.3 Förskollärarnas syn

Något som synliggörs tydligt i utsagorna är förskollärarnas olika syn på de digitala verktygen i arbetet med språkutvecklingen. Några ser de digitala som en tillgång medan några ser de som något negativt:

“Nä men jag tycker det lätt blir ett sätt att parkera barnen. Sen har vi vid några tillfällen ändå fått till en bra dialog med den när det ändå fungerar, det är inte så att man kan lämna barnen i den situationen utan jag behöver vara med för att det ska hända någonting, men jag upplever att man gärna parkerar barnen vid den (...) hade en barngrupp där vi ganska ofta behövde dämpa o så och då använde vi Pino för att de skulle kunna se någonting. Den gav ju ändå ord och om vi såg den på svenska och sen såg man den på arabiska (...).” (Olof 2/12-21)

De digitala verktygen är stöttande artefakter men i Olofs utsaga urskiljs hans syn på artefakterna som ett material som förhindrar ett lärande. Olof anser att endast barn kan bli stöttade i samspel med en vuxen. Utifrån vad Olof säger förstår vi att han anser att digitala verktyg är ett odugligt material att använda till flerspråkiga barns språkutveckling. Materialet är inte bara odugligt för flerspråkiga barn utan likaså de barn som besitter det svenska språket. Olof har en syn på digitala verktyg som kan skapa ett hinder för barnens utforskande och lärande kring digitala verktyg. Det kan likaså påverka arbetslagets syn på tillämpandet av digitala verktyg. När barnen erbjuds programmet Pino på både svenska och sitt modersmål utvecklas barnen i båda sina språk. Ett väl utvecklat modersmål lägger grunden för ett väl utvecklat andraspråk. Genom att låta barnen höra samma ord på båda språken använder barnet sitt modersmåls ord för att skapa en förståelse för orden inom det svenska språket.

“ Tripp trapp träd och ja vet inte riktigt vad som finns där ofta är dom själva kan jag säga i ärlighetens namn så egentligen borde vi sitta med och den bästa världar men ofta blir det själva. det finns lilla språklådan, bluebot och lite ordlekar och sånt. Där önskar man sig att man hade varit bättre och det har med att göra med att man inte kan materialet.” (Linnea 7/12-2021)

Tripp trapp träd (Pedagogisk applikation), blue-bot (Golvrobot, som går att styra med hjälp av bluetooth samt går att programmera), lilla språklådan (En pedagogisk applikation för att träna på ord) är alla artefakter som kan stötta barnen i språkutvecklingen på olika sätt. När förskolläraren inte finns närvarande uppfattas det som att Linnea inte ser en mening med att barnen använder de digitala, en tydlig stöttning syns inte därför blir det inte ett pedagogiskt verktyg enligt Linnea. En stöttning kan ske genom artefakten som barnet utforskar, stöttning behöver inte alltid komma ifrån en vuxen. En önskan hos förskolläraren är att få lära känna materialet för att kunna ge barnen en stöttning i användandet av de olika materialen. Lär förskolläraren känna materialet och vart barnen står i utvecklingen kan förskollärarens stöttning vara en bättre stöttning än om de inte fått tid att lära känna materialet. Vidare benämner Linnea att tiden inte finns till för att utforska materialen innan barnen får ta del av den.

“Ja det kan det vara om man hittar det bra lösningar bra sätt att jobba med det finns så många andra användningsområden som inte vi har koll på, känner att vi inte har tid till att sätta oss in i det. Det känner jag är ett hinder finns säkert hur mycket som helst med olika appar och memory och där känner jag att den korta tiden som man själv har till reflektion och så vidare räcker inte till att utforska och lära känna det materialet.(...)” (Linnea 7/12–2021)

Det uppmärksammas att Linnea inte prioriterar att lära känna de olika appar som finns på de digitala verktygen. Det kan leda till att barnen inte får den stöttning eller utmaning för att komma vidare i deras lärande och utveckling. Vi förstår att tiden kan vara en bidragen faktor till att applikationerna inte prioriterats då förskolläraren har mycket annat att reflektera över. När en person ger en annan stöttning bidrar det till barnets utveckling. Ju mer färdigheter barnet utvecklar med hjälp av stöttnings desto mer stöttning kan tas bort från situationen. En positiv syn Linnea har är att ta hjälp av olika appar som stöttande artefakter i barns språkutveckling. Men det är bra att veta hur materialet fungerar innan någon utmaning och stöttning ges kring användandet av appar för att kunna ge den stöttning barn behöver. Vid stöttning skapas ett samspel och ett socialt sammanhang där ett lärande kan möjliggöras.

I en skildring synliggörs förskollärarens syn på arbetet med barns språkutveckling. Alla barn behöver olika mycket stöttning och förskollärarna får använda olika strategier.

“Vi jobbar ju med att främja barns språkutveckling, så enkelt är det ju det handlar inte om att vi separerar vi ser ju inte på barnen olika, vi främjar ju alla barns språkutveckling sen är det såklart att det är olika strategier kanske men så är det för alla barn oavsett om du har tvåspråk, trespråk eller endast svenska som modersmål så måste du ha olika strategier för varje

barn men det är såklart det här med det estetiska och TAKK det är väldigt gynnsamma verktyg (...).” (Sandra 7/12-2021)

En stöttning som synliggörs är användandet av artefakten TAKK som används för att stötta barn med annat modersmål. Genom att använda sig av TAKK som stödjande material kan en långvarig process påbörjas som sedan trappas ner beroende på hur mycket språket utvecklas. Sandra lyfter upp de estetiska uttrycksformerna som en strategi att stötta barns språkutveckling. Vi uppfattar det som att de estetiska uttrycksformerna möjliggör ett socialt samspel där barnen erbjuds en arena att utveckla och träna på språket. Ett socialt sammanhang bidrar till utökad ordförråd och stimulerar språkutvecklingen hos alla barn. En annan syn på stöttning belyser Albert:

“Det är både och vårt fokus är just att stärka det svenska språket på områdesnivå men det är ju det att du stärker språk generellt så stärker du ju båda och sen är det som vi sa att vi kan ju inte vi har ju inte alla tjugo språk själva sen kan vi ha lite andra pedagoger som kan stötta oss och såhär men det blir ju ett annat slags arbetssätt när vi försöker arbeta med bara svenskan än med flerspråkighet.” (Albert 7/12-2021)

Albert belyser fördelen med att använda sig av de resurser som finns på förskolan, pedagoger som besitter annat modersmål är en bra stöttning både för pedagogerna samt för barnen i deras språk. Med hjälp av de pedagoger som besitter annat modersmål kan barnen med samma modersmål utmanas på ett djupare plan. Ett väl utvecklat modersmål är grunden till ett väl utvecklat andraspråk. Är barnet inte säkert i sitt modersmål kan det bli svårt att få en förståelse för orden i det nya språket. När ett nytt språk utvecklas använder människan modersmålets ord för att översätta och skapa förståelse, en pedagog med samma modersmål kan därför bidra till översättning och stöttning i de ord barnet möter för första gången. Via att barnen erbjuds stöttning från en pedagog som besitter modersmålet kan barnen inkluderas i barngruppen och på sådant vis utmanas inom det svenska språket. Sandra lyfter upp svårigheten med att inkludera och göra flerspråkiga barn delaktiga i barngruppen, vilket som synliggörs nedan:

“Det vet man ju själv att lärande och allt bygger på samspel det är en stor grundsten i det här med hur vi väljer att arbeta och då barn som vad ska man säga språksvaga dom får ju oftast inte lika många möjligheter som dom språkstarka att använda av det verbala språket vilket såklart påverkar deras delaktighet och det är något vi brottas med hela tiden. Hur kan vi göra dom delaktiga så att de får lika många möjligheter till att samtala med oss vuxna som de barn som är språkstarka och kanske tar för sig. Konsekvenserna av det kan ju bli att det blir skillnader i barngruppen såklart och det stötts ju verkligen inte av läroplanen eller forskning eller något ting att det ska vara så, det är inte lätt.” (Sandra 7/12-2021)

Det framkommer i Sandras skildring att det blir olika grupperingar då det är svårt att inkludera flerspråkiga barn, vilket försvårar arbetet med att jobba utifrån läroplanen. Vi ser att de flerspråkiga barnen kan gå miste om flera sociala arenor där barnen kan få möta språket. Det synliggörs hur viktig pedagogernas stöttning blir i skapandet av de sociala sammanhangen som bidrar till flerspråkiga barns utveckling. Får inte flerspråkiga barn utmanas inom det svenska språket kan det leda till att flerspråkiga barn inte vågar ta för sig i framtiden. Vi ser det då Sandra belyser att barnen som är språkstarka vågar gå in i situationer och ta för sig medan barn som är mindre språkstarka håller sig tillbaka. En stöttande pedagog är ett sätt att stötta barnen in dessa situationer samt skapa grunden för andraspråkutvecklingen. Sandra lyfter stöttningen de får från pedagoger med annat modersmål:

“(…)och det här interkulturella förhållningssättet och arbetssättet är ju nånting som är viktigt att ta hänsyn till kulturer och kulturella erfarenheter och deras intressen och vad dom har med sig men det är nånting som är svårt och något man behöver arbeta med hela tiden. Oftast eller vi har i alla fall många språk mellan pedagogerna så dem kan man ju också ta hjälp av för att försöka få dem att använda sitt modersmål sen mellan barnen mellan varandra där blir det ju också så att deras modersmål får ta plats.”(Sandra 7/12-2021)

Sandra och hennes kollegor ser vikten av att visa engagemang för barnens intresse. Genom barnens intresse går det att skapa många olika lärande situationer där både sociala sammanhang och språkandet kan ske. Detta kan vara sätt att skapa nya relationer bland barnen på avdelningen, att se liknelser mellan barnen för att skapa sociala sammanhang som utmanar barnen i sitt modersmål. Vi uppfattar att Sandra har den syn och ambition att flerspråkiga barns kulturer ska påverka den svenska förskolan på samma sätt som den svenska kulturen gör. Sandra beskriver fördelen med att flerspråkiga pedagoger finns på avdelningen eller på förskolan. De flerspråkiga pedagogerna bidrar till barnens modersmålutveckling, de kan ge direkta svar på modersmålet i stället för att använda artefakter så som översättningsappar för att utmana barnen. Genom att erbjuda barnen deras modersmål får barnen känna sig inkluderade samt deras modersmål blir inkluderat under hela dagen på förskolan. Det är viktigt att modersmålet ses som något positivt, hindras barnen från att utveckla modersmålet hindras även det svenska språkets utveckling då modersmålet ligger till grund för det nya språket. Albert lyfter en annan strategi som kan användas för att utmana och stötta barnen i modersmålutvecklingen:

“Sen har det varit lite svårt under den här tiden men vi har alltid haft föräldrar som stödjer innan, vi har haft föräldrar som kommit och läst vi har liksom tagit del av dem väldigt mycket och dem har varit väldigt

engagerade också för när du väl uppskattar deras kulturer så känner dem sig värderade också. “ (Albert 7/12-2021)

Stöttning behöver inte alltid komma från en förskollärare, i strategin som Albert lyfter upp används vårdnadshavarna som stöttande personer både för barnen och för pedagogerna. Det synliggörs ett socialt sammanhang som stöttar språket, i denna situation utmanas alla deltagare i sammanhanget på deras språknivå. Pedagogerna stöttas i bemötandet till barnens modersmål samt får lära sig ord som kan användas för att inkludera barnen i de sociala sammanhangen som finns på förskolan. Barnen utmanas i modersmålet samt det svenska språket som leder till ett starkare språk, vi tänker även att barnens självförtroende ökar i samspel med språkutvecklingen. De barn som har svenska som modersmål får möjligheten till att lära känna olika kulturer och språk som kan leda till en större förståelse för andra människors språk.

8.4 Förskollärarnas utmaningar

Utifrån respondenternas utsagor synliggjordes olika utmaningar med att arbeta med flerspråkighet och digitala verktyg i förskolan. Den utmaning som lyfts upp ett flertal gånger var svårigheter till interaktion mellan barn och barn samt vuxna.

Greta berättar:

“(…) det är svårt för att flera utav våra arabiska barn kan inte så mycket svenska och inte engelska heller utan då blir det en utmaning för att de ska förstå vad man vill och få med dem i gruppen och så. De ska få ut något ur verksamheten. “ (Greta 25/11-2021)

Greta ser en utmaning med att få in flerspråkiga barn i gruppen vilket i sin tur kan leda till svårigheter i språkutvecklingen. I sociala sammanhang utvecklas språket och skapar ett lärande. Vi utläser en svårighet i stöttningen av barnens språkutveckling, då förskollärarna behöver andra strategier till att skapa sociala tillfällen som uppmuntrar till användandet av språket. Greta uttrycker att en utmaning kan vara att få barnen med flerspråkighet att vara inkluderade i verksamheten och veta vad förskollärarna vill förmedla i olika situationer. Svårigheten med att inkludera barnen i verksamheten beskriver även Sandra:

“(…)sen är det inte alltid så lätt att ta reda på vilket språk barnen pratar och att kunna göra det delaktigt och hur gör vi det delaktigt när vi själva inte kan prata jag då lära mig tjugo språk och inkludera det, det är ju inte enkelt man försöker då hitta vägar för att inkludera de. “ (Sandra 7/12-2021)

Genom Sandras skildringar uppmärksammar vi en önskan att lära sig alla 20 språken för att möjliggöra mer delaktighet och inkludering vid barnen med flerspråkighet. Modersmålet är en grund för lärandet av ett främmande språk. Det blir lättare att utveckla ett nytt språk om modersmålet är

välutvecklat. Då Sandra nämner att det inte går att lära sig 20 olika språk för att stötta barnen i deras modersmål. Vi tyder att Sandra har en ambition att utfinna andra sätt att stötta de flerspråkiga barnen i sin språkutveckling, även om det är en utmaning. Albert belyser svårigheten med att inkludera språksvaga barn:

“Och det är ganska lätt att hitta vägar med de som är starka i svenskan och på modersmålet där blir dom en resurs för oss i arbetet istället men det är svårare när de inte har den kopplingen för då drar de sig oftast då går det lite inåt istället.” (Albert 7/12-2021)

Den bild Albert ger oss är att det blir en större utmaning att hitta sätt att utmana de barn som har ett svagt språk, både modersmål och det svenska språket. Albert belyser svårigheten med att barn som är språksvaga går inåt vilket gör det svårt att skapa ett samspel och ett socialt sammanhang. För att språket ska kunna utmanas behöver barnet inkluderas i olika sammanhang där de får möjlighet att testa att använda språket. I sociala sammanhang kan både barn och vuxna ge stöttning till det barnet som har mindre kunskap inom språk. Det som Albert lyfter kring att det är lättare att hitta vägar för de barn som har ett starkt modersmål beror på att modersmålet ligger till grund för andraspråksutveckling. Modersmålet måste utmanas i de sociala sammanhangen för att stötta barnen i andraspråksutvecklingen. Albert synliggör hur han ser på barns lärande, vilket kan bidra till att stöttningen som ges ligger på individens språknivå. En svårighet med att ge den rätta stöttningen synliggörs i Sandras uttalande:

“(…)tänker det är ganska svårt när man själv inte har en förståelse för vart de befinner sig i modersmål eller kopplat till hur mycket de förstår dom egentligen av svenskan.” (Sandra 7/12-2021)

I Sandras uttalande belyses en svårighet i att stötta barnen vidare i sin utveckling. Hon nämner att det är svårt när förskollärarna inte vet hur långt barnen kommit i modersmålutvecklingen. Modersmålet ligger till grund för andraspråksutvecklingen, vilket gör att förskollärarna behöver ha en förståelse för hur långt barnen är i sitt modersmål för att kunna utmana barnen vidare i andraspråket. Vid inläringen av andraspråket används modersmålets ord för att begripa de nya orden, besitter barnet inte ordet på modersmålet blir det svårare att förstå ordets innebörd på exempelvis svenska. Svårigheten med att introducera ord på svenska för barn med annat modersmål när förskollärarna inte besitter modersmålet, blir att de inte har kunskap kring vilka ord barnen kan utmanas i inom det svenska språket.

Linnea nämner:

“Dom här barnen som alltid här är alltid här när det andra barnen är här och många är 15 timmar och det är lite olyckligt för de andra barnen som redan har erövrats språket får frukost tiden (...) och till mellanmål där man

hinner sitta ner och samtala men dom här flerspråkiga som inte har erövat de svenska språket dom är här alla är här, när man har som minst tid till dom så det är lite olyckligt tycker jag. (...) tänker att glappet blir bara större och större som har språket eller dom som inte har det. det är utmaningar”(Linnea 7/12-2021)

I Linneas utsaga synliggörs en stor utmaning kring flerspråkiga barns tid på förskolan. De barn som har erövat det svenska språket är där längre tider under dagen. De barnen som är på förskolan under en längre tid får möta fler sociala sammanhang än det barn som bara är där 15 timmar i vecka. Det som Linnea nämner förstår vi skapar ett större block mellan barnens språkutveckling samt barnens kompiskontakt när de endast är där en begränsad tid. Då sociala sammanhang skapar lärandet av språket blir kamraterna en viktig del i utvecklingen samt att förstå sin omvärld. Kamraterna blir en stöttande faktor i de sociala sammanhangen då det inte bara är vuxna som kan ge stöttning. Även Greta belyser utmaningen med kompiskontakten. Greta nämner:

“Det är föräldrar kontakten också och just det när man har en aktivitet och att de ska förstå det. I samlingarna att de ska förstå vad man menar och vad man vill, det är en utmaning absolut. Samma med kompiskontakten visst är det många utmaningar.” (Greta 25/11-21)

I Gretas utsaga uppmärksammas många utmaningar med flerspråkiga barn och vårdnadshavare. Hon lyfter upp att det finns en svårighet i att framföra sin mening i samlingar. Det är i sociala sammanhang ett språk utvecklas. I samlingar finns det möjlighet att få stöttning från förskollärarna och andra barn, både i svenska språket och modersmålet. Greta belyser svårigheten med kompiskontakten för flerspråkiga barn då de inte besitter det svenska språket. Får barn inte inkluderas i ett socialt sammanhang blir det svårt att träna på språket som är en central del i barns lärande och utveckling. I ett socialt sammanhang finns inte bara möjligheten att utveckla det svenska språket utan även möjligheten att träna och utveckla modersmålet. Ett välutvecklat modersmål lägger grunden för ett starkare andraspråk. Något som uppmärksammas är att Greta är medveten om svårigheterna och arbetar för att stötta både barn och vårdnadshavare de utmaningar som lyfts upp i citatet. Vi uppfattar det som att Greta ser på språket som en viktig del i barns språkutveckling, men vi förstår det som att Greta inte vet hur hon ska förhålla sig till flerspråkiga barns utveckling.

För att stödja språkutvecklingen lyfte respondenterna upp olika appar samt utmaningar med att få appar de önskat tillgängliga. Två av respondenterna som tog upp det var Greta och Olof:

“(…) nu måste man gå till kommunen be dom köpa in och då blir det till alla enheter då, det lägges på allas intranät, att det är lite tungbrot lite så det

tar tid att få appar. Vissa appar är låsta för skolan såna som översättningsappar i alla fall i kommunen.”(Greta 25/11-2021
“Däremot har vi inte tillgång till det bildstöd det är rätt omständigt, vi säger om vi ska kontakta specialpedagogen med en lista med dem bilder vi vill ha ut från Widget online,” (Olof 2/12-2021)

Greta lyfter upp svårigheterna med att få apparna tillgängliga på förskolan samt att appar som önskas användas i förskolans verksamhet är låsta och otillgängliga för förskolan. Olof lyfter upp omständigheterna med att få tillgång till Widget online. Vi uppfattar det som att Olof har en vilja om att Widget online ska finnas mer tillgängligt för förskollärarna på hans förskola. Greta lyfter upp hur svår tillgängligheten är att få hem appar till förskolans digitala artefakter. Vi uppfattar att det är likadant på Olofs förskola då det kan vara en bidragande faktor till att Widget online endast är tillgängliga för specialpedagoger. Respondenten Rita lyfter fram utmaningen med att använda översättningsappar som kommunikationsverktyg till flerspråkiga vårdnadshavare.

“Inte specifikt barnen kanske men mer föräldrarna tänker vi översätt app som är lite mer kortet det finns ju Google translate och enkla appar. Men det är lätt att det blir fel och inte enkelt och texten inte och det som inte går ihop (...)” (Rita 7/12-2021)

“(...) men med föräldrarna kan det bli lite knepigare många kanske är analfabeter eller har svårt att läsa (...)” (Rita 7/12-2021)

Genom Ritas utsaga ser vi utmaningen med att kommunicera med vårdnadshavare som har annat språk än svenska. Att ta hjälp av olika digitala artefakter är inte alltid en fördel enligt Rita. Hon tar upp att kommunicera med vårdnadshavare som är analfabeter försvåras när översättningsappar används. Hon saknar en digital artefakt som översätter korrekt och är enkel att kommunicera med till vårdnadshavarna. Ses varje tillfälle som ett lärande för alla parter hindrar felaktiga översättningsappar ett lärande för vårdnadshavarna. En sådan situation blir inget språklärande då orden som artefakten skapar kan bli fel för personen som tar emot de. Vi förstår det som att Rita känner en osäkerhet i att överlåta förmedlingen till en artefakt som hon inte kan kontrollera översätter hennes ord på ett korrekt sätt.

9. Diskussion

Diskussionen innehåller resultatdiskussion som redogör studiens resultat i relation till den tidigare forskningen. I metoddiskussionen reflekterar vi kritiskt över resultatet i relation till metodval.

9.1 Resultatdiskussion

I resultatet är inriktningen på förskolläraernas skildringar kring arbetet med digitala verktyg för att främja barns flerspråkighet samt arbetet med flerspråkighet. Det som framträder i resultatet är respondenternas förhållningsätt till arbetet med flerspråkighet och digitala verktyg. Förskolläraernas inställning till att arbeta med flerspråkighet lägger grunden för hur stort utrymme ämnet får i förskolan (Norlin & Sandberg, 2017). En annan aspekt som syntes i resultat är att en respondent belyste att det svenska språket ska talas i förskolan då det är utbildningsspråket. Robertson et al. (2014) ställer sig kritiskt till det förhållningsättet då de säger att flerspråkiga barn bör använda modersmålet i förskolan och i hemmet. Genom att barnen får använda språket i förskolan ökar deras språkliga kompetens samt de går inte miste om den kulturella identiteten. Om ett barn hindras från att utöva sitt modersmål kan barnet bli tillbaka draget vilket i sin tur leder till en svårighet i utvecklingen av språket. Vi tror att hindrandet av modersmålet kan leda till att barnet känner att deras kultur är mindre värda och vågar inte använda sitt modersmål vilket då leder till att språken blir begränsade vilket i sin tur kan leda till ett utanförskap i skolan och samhället.

En respondent belyser liknande svårighet som Robertson et al. (2014) nämner att barn som är språksvaga lätt drar sig tillbaka och förskollärarna får svårt att utmana de i språken. Vi förstår att det svenska språket är utbildningsspråket men samtidigt för att flerspråkiga barn ska kunna inkluderas i förskolan och utmanas i det svenska språket behövs en stabil grund inom modersmålet. Barnen behöver därför erbjudas stöttning i modersmålet även i förskolan, inte bara i hemmet. Skolverket (2018) nämner att alla barn i förskolan ska få utveckla både sitt modersmål och det svenska språket. Likaså belyser Skans (2011) fördelen med att barn får använda modersmålet i förskolan. Barnen behöver känna sig socialt accepterad och delaktiga i det sociala samspelet och där språklärande kan ske. Genom att uppmuntra barnen att lära andra på förskolan ord på deras modersmål ser vi att en glädje för språk kan möjliggöras. Precis som en respondent belyser i resultatet kan förskollärarna ta hjälp av andra barn för att förmedla olika saker på barns modersmål. Vi tänker att det får barnen att känna att deras modersmål är lika viktigt som det svenska språket samt att det kan vara ett bra sätt att inkludera barnen i olika sociala sammanhang. Med hjälp av kamraterna med samma modersmål kan barnen bli inbjudna till ett samspel trots att det svenska språket inte finns där. En annan strategi som respondenterna lyfte upp var att använda sig av vårdnadshavarna för att utmana barnen vidare i modersmålsutvecklingen. Vårdnadshavarna hjälpte förskollärarna att lära sig nya ord som kunde vara bra att kunna samt kom vårdnadshavarna till förskolan för att läsa för barnen och på sådant sätt

utmana barnen vidare i modersmålet. Vi tycker att det är ett bra verktyg att använda sig av för att kunna stötta barnen på deras nivå, på ett sådant sätt blir vårdnadshavarna inkluderade i barnens vistelse på förskolan. Det visar också på att förskolan värnar om varje språk och att alla är lika mycket värda. Men används bara denna strategi för att utmana barnen i modersmålsutvecklingen blir förskollärarna väldigt bundna till vårdnadshavarna därför behöver förskollärarna använda flera strategier i utmaningen hos flerspråkiga barn som till exempel digitala verktyg som är tvåspråkiga. Ett tvåspråkigt hjälpmedel kan vara digitala böcker, berättelser och fysiska böcker (Schwartz och Asli, 2014).

Något vi reflekterat över är hur barnen ska få utmanas i målen från läroplanen kring digitala verktyg och modersmålet när det framkommer från respondenterna att de inte arbetar med dessa mål i så stor utsträckning. Som vi tidigare nämnt belyser Skolverket (2018) alla barns rätt att få utveckla sitt modersmål. Vi förstår att det är omöjligt att kunna alla språk som finns runt om i världen därför behöver förskollärarna hitta olika strategier för att utmana och uppmuntra barns modersmål. Digitala verktyg kan vara en strategi att använda då det finns många olika applikationer som kan stötta förskollärarna i barns modersmålsutveckling. Samtidigt så nämner en av respondenterna att digitala verktyg lätt blir ett verktyg för att parkera barn framför. När respondenten uttrycker att det blir ett sätt att parkera barnen synliggörs respondentens negativa syn på digitala verktyg. Vi är inte medvetna om respondenten visar sin inställning till de digitala verktygen på förskolan, oavsett inställning kan den spegla av sig på barnen. Det blir därmed betydelsefullt att ha en professionell roll i yrket. Väljer förskollärarna att parkera barn framför ett digitalt verktyg är det viktigt att förskollärare uppdaterar och kontrollerar applikationernas kvalitet samt hur utmanande de är för barnens utveckling (Plowman & McPake (2012). En parkering av ett barn behöver inte vara något negativt om förskollärarna har uppdaterat och kontrollerat applikationernas utmaningar för barnen. En parkering kan leda till en utveckling inom språket då barnen får stöttning av artefakten de använder. Å andra sidan hur ska kontrollen av applikationerna hinnas med då en respondent har uttryckt att de inte hinner med något mer än sin reflektions tid.

Respondenterna tar även upp olika strategier som kan användas, till exempel använda barnen med samma modersmål för att lära sig viktiga ord på språken samt lyssna på böcker, filmer eller musik på barnens modersmål. Språket är en viktig del i barnens sociala sammanhang, för att reflektera och uttrycka sin åsikt behövs språket. Språket lägger grunden för vidare utveckling. Vi anser att det är viktigt som förskollärare att utmana barnen på deras kompetensnivå, att inte inkludera för många läroplansmål om det svenska språket är nytt eller svårt för barnet. Det är inte målet som är målet

utan resan är målet, viktigt att gå fram i barnens takt och inte stressa fram något. Björk-Willén et al. (2018) skriver att förskolläraernas ansvar är att introducera nya begrepp och att de nya kopplas ihop med barnens tidigare kunskaper. Förskollärarna behöver besitta kunskaper kring alla barns olika utvecklingsnivåer samt intressen för att kunna koppla de nya begreppen till något barnen tidigare har kunskaper kring. Samtidigt kan det bli svårt då barngrupperna blir större och större men förskollärarna ska ändå kunna utgå ifrån varje barns utvecklingsnivå. Barngruppernas storlek är inget varje förskola kan bestämma det är något som är politiskt.

Något som vi uppmärksammade utifrån studiens frågeställningar kring arbetet med flerspråkighet, var att respondenterna kunde se hur barnens språkutveckling påverkades beroende på hur delaktiga och inkluderade barnen var i barngruppen. En viktig faktor för språkutvecklingen är kamraterna (Cheep-Aranai och Wasasomsithi, 2016) det är också något som nämns i det sociokulturella perspektivet där språket möjliggörs via de sociala sammanhangen och stöttnen från kamrater och vuxna (Säljö, 2015). Skans (2011) benämner att barn behöver känna sig socialt accepterade och delaktiga där sociala samspel och språklärande ska ske. Respondenterna belyste svårigheterna med att stötta barnen in i det sociala då de inte besitter barnens modersmål. Det som några av respondenterna lyfter upp synliggör likaså Fredriksson Sjöberg och Lindgren Eneflo (2019) då förskollärarna inte kan tala eller förstå barns modersmål hindras barnens flerspråkighet. Förskollärarna behärskar inte alla språk vilket får de att uppleva en frustration i att de uttrycker sig fel. Som vi tidigare lyft upp uttryckte en respondent en strategi som kan stötta förskollärarna i den svårighet de lyfter upp, ta stöttning i barn med samma modersmål för att stötta barnen in i det sociala. Fråga om ord för att kunna förklara vad som menas om inte det svenska språket finns, eller använd TAKK eller bildstöd för att stötta barnen. För att möjliggöra en delaktighet hos barnen samt samtala med barnen trots språkolikheter tar Kjällander (2016) upp att det finns olika applikationer där barnen kan tala in ord på sitt modersmål och översätter den till det valda språket.

Sådana applikationer anser vi är både positiva och negativa. Det positiva är att barnen får känna sig inkluderade i barngruppen, vilket vi tänker kan möjliggöra att barnen blir mer öppna och vågar ta för sig samt barnen får utforska de digitala verktygen. Det negativa som vi ser är att applikationen översätter ordagrant då alla språk har olika grammatiker vilket kan bidra till att andra barn missuppfattar kamratens mening. En annan nackdel är att barnet i fråga blir beroende av lärplattan i de sociala sammanhangen och därmed blir det svårt att skapa en utmaning i barnets verbala utveckling. Respondenterna uttryckte osäkerheten med att använda översättningsappar i relationsskapandet hos barnen då de inte kan kontrollera att översättning

applikationerna översätter på ett korrekt sätt då de inte besitter kunskaper inom modersmålet. En respondent uttryckte svårigheten med att få tillgång till applikationerna vilket bidrog till att de undvek att införskaffa nya applikationer. Detta ser vi som en negativ inverkan på barns språkutveckling då forskning visar att digitala verktyg både mjukvarorna och hårdvarorna bidrar till ett ökat modersmål och andraspråk (Moinian et al., 2016). Forskning visar även att förskollärarna ska uppdatera och kontrollera applikationerna som finns på lärplattorna (Plowman och McPake, 2012). Syftet med studien är att uppmärksamma hur förskollärare arbetar med digitala verktyg för att främja flerspråkighet. I resultatet synliggörs både förskollärarnas negativa och positiva inställning till de digitala. Respondenterna lyfter även upp olika mjukvaror och hårdvaror de använder i deras vardag i arbetet med flerspråkighetsutveckling.

I vårt resultat framförs samlingen som ett tillfälle där det förekommer flest missuppfattningar mellan förskolläraren och barnen. Missuppfattningarna kan leda till att barn med ett annat språk än svenska inte förstår vad förskolläraren har för syfte med aktiviteten. Å andra sidan kan det bero på att förskollärarna inte har erfarenheter eller kunskaper om barnens modersmål. Samtidigt ska alla barn inkluderas i förskolan. Då respondenterna ser svårigheterna med att hålla i en samling med många olika modersmål ser Skans (2011) möjligheten till att utmana barnens språk under samlingen. Med hjälp av teckenstöd kan barnen med annat modersmål följa med i samlingen. TAKK är något våra respondenter använder i deras stöttning till flerspråkiga barn, de använder även bildstöd som hjälpmedel för att inkludera barnen i verksamheten. Norling (2015) belyser fördelen med att en vuxen eller andra barn och bilder samspelar för att skapa interaktioner som leder till språkfrämjande aktiviteter. För att förskollärarna ska få tillgång till bildstöd och TAKK använder de sig av de olika digitala verktygen som finns på förskolan. Vi ser att TAKK är en återkommande strategi som förskollärarna använder i stöttandet av språkutvecklingen. Den skildring vi får utifrån respondenterna är att TAKK är en givande strategi, för att kunna möjliggöra en kommunikation hos de barn som besitter ett annat modersmål och är svaga i andraspråket.

Några av respondenterna lyfte upp att de var trötta på sin röst efter en dag på jobbet när det var flerspråkiga barn på förskolan, då de fick upprepa samma sak om och om igen. De säger att de blir trötta av att höra sina röster efter att ha arbetat med flerspråkiga barn, vi började då fundera på om de är lika trötta på att höra sin röst när de flerspråkiga barnen är frånvarande. Det är inte bara flerspråkiga barn som behöver höra orden flera gånger för att utvecklas även barn med ett språk behöver höra orden flera gånger. Det är viktigt att ge en likvärdig utbildning men med anpassningar för att ge rätt stöttning till barnen. Som stöd i upprepningarna anser vi att TAKK

och bildstöd kan vara ett bra verktyg att använda vid alla situationer för att förtydliga för barnen hur orden som upprepas ser ut och på sådant sätt kan språkutvecklingen gå vidare. Samtidigt som det är viktigt att visa orden med bild är det också viktigt att upprepa orden för att barnen ska få höra hur det uttalas. Whorall och Cabell (2016) samt Evensen Hansen och Alvestads (2017) benämner att upprepning har en stor inverkan på språkutvecklingen, genom att ta avstamp i barnens intresse för att utmana barnen vidare i språket utvecklas deras ordförråd. I resultatet lyfts tillvägagångsätt att benämna varje händelse barnen gör upp som ett bra arbetssätt i arbetet med språkutvecklingen. Sheridan och Gjems (2016) anser att förskolläraren har en betydande roll när det kommer till öka barnens ordförråd, genom samtala med barnen skapas det möjligheten till att språket blir synligt, konkret och begripligt för barnet. Att benämna allt barnen gör i olika vardagssituationer, är betydelsefullt för barnens språkinläring.

Något som vi uppmärksammat både under intervjuerna och i resultatet var att respondenterna uttrycker sig i "vi" form när de svarade. Vi börja reflektera över varför de uttrycker sig i "vi" form och inte jag form. En synvinkel kan vara att de jobbar i ett arbetslag och tar beslut tillsammans med sina kollegor. En annan synvinkel kan vara att visa på att alla i förskolans verksamhet inkluderas lika mycket oavsett utbildning.

Utifrån studiens frågeställning som är hur skildrar förskollärarna användningen av digitala verktyg för att främja barns flerspråkighet, har flera av respondenterna uttryckt att de använder sig av Polyglutt, barnen får lyssna på sitt modersmål. Digitala böcker och berättelser är ett bra hjälpmedel för barn med annat modersmål och deras språkutveckling (Schwartz & Asli, 2014). I de digitala böckerna vet vi om från erfarenheter att böckerna går att få upplästa vilket Chen och Chan (2019) beskriver skapar en bredare förståelse av en orden då de kopplas till bilder. För att inkludera alla barn på förskolan har respondenterna uttryckt att de projicerar upp Polyglutt eller musik på väggen så att alla barnen få ta del av boken. De väljer att spela upp boken på de språk som finns på avdelningen. Vilket framkom i vår analys att barnen som har det svenska språket får känna igen sig i hur det känns att inte förstå vad kompiserna säger eller menar. Norlin och Sandberg (2017) betonar att användningen av digitala verktyg som exempelvis förstora upp bilder på väggen kan leda till en ökad förståelse för bokens innehåll för flerspråkiga barn. Holmberg et al. (2019) nämner att involvera flerspråkiga barn i berättelseapplikationer kan öka deras självbild då det får känna sig kompetenta. Vi ser både positivt och negativt på att förskollärarna projicerar upp Polyglutt och musik. Något vi ser kan vara negativt med att projicera upp på väggen är att de barn som är språkstarka är de som väljer musik och bok. De som är mindre språkstarka

får inte lika stort utrymme att tala och vara medbestämmare vilket inte möjliggör en utmaning för de barn som behöver utmanas. Det blir därmed viktigare för förskollärarna att vara uppmärksam på de barn som håller sig för sig själv och bekräftar dem genom att fråga vad de önskar. Det positiva vi kan se med det är att alla barnen blir delaktiga. De blir delaktiga då alla barnen ser på skärmen utan att trängas, sedan får de barn med annan bakgrund visa upp sin musikkultur och modersmål vilket kan bidra till att barnen växer och vågar ta för sig. Alla barn oavsett modersmål gynnas av att lära sig olika ord på flera språk (Norlin & Sandberg, 2017). När barn med annat modersmål får visa upp sitt språk kan en förståelse hos andra barn skapas kring att alla har olika bakgrunder. Barnen med svenska som modersmål kan skapa en förståelse för hur barn med annat modersmål känner när de får höra det svenska språket. Vilket i sin tur kan leda till att barn med annat modersmål blir mer inkluderade och får vara med i olika sociala sammanhang då barnen har en förståelse för hur det känns att inte kunna språket. Barn som inte erövat det svenska språket kan vara delaktiga i kamraternas låtsaslekar och på så vis utmanas i det svenska språket samt ta till sig begrepp kopplat till olika saker. Holmes et al. (2019) belyser leken som en positiv inverkan på barns språkutveckling.

Avslutningsvis har vi lyft fram hur förskollärarna arbetar med att främja flerspråkigheten hos barnen med användningen av digitala verktyg. Då förskolan ska inkludera barnens modersmål i förskoleverksamheten (Skolverket, 2018). Förskollärarna uttrycker att de inte använder digitala verktyg i stöttandet av flerspråkighet, det kan enligt oss bero på att den digitala tekniken fortfarande är relativt nytt i förskolans värld. Det kan även vara så som respondenterna uttryckte att kompetensen kring digitala verktyg inte finns hos förskollärarna och därmed väljs de bort som stötningsverktyg inom specifika områden. Ökar kompetensen kring digitala verktyg tror vi att de digitala verktygen inkluderas mer inom alla ämnen som berörs i förskolans läroplan. En av respondenterna uttryckte olika negativa sidor med digitala verktyg vilket kan leda till att den negativa sidan sätter hinder för hur förskollärarna använder digitala verktygen i flerspråkiga barns språkutveckling. Skulle förskollärarna gå in i förskolan med en positiv syn kring de digitala verktygen tänker vi att det kan finnas en glädje i att utmanas och hitta nya sätt att använda de digitala verktygen som stöttande material för barnens utveckling.

9.2 Metoddiskussion

I processen med att intervjua uppmärksammade vi att det var svårt att hitta förskollärare som ville delta. Vi har ett specifikt ämne som kräver att förskollärarna arbetar med flerspråkiga barn och digitala verktyg. Vi började med att kontakta rektorer på de förskolor vi önskade intervjua förskollärare

på. Förskollärarna eller rektorerna återkom inte med svar vilket bidrog till att vi fick använda oss av snöbollseffekten. Snöbollseffekten kan leda till att respondenterna som intervjuas inte arbetar med flerspråkighet i den bredd som studien riktat in sig på. Vid användandet av snöbollseffekten bestämmer inte vi vilka som intervjuas och vilka förskolor de arbetar på, därför kan snöbollseffekten ha en negativ inverkan på studien. Bryman (2018) nämner att användandet av snöbollseffekten kan leda till att felaktiga respondenter intervjuas kopplat till syftet och studien får en helt annan innebörd. När vi använde oss av snöbollseffekten var vi väldigt tydliga med vad vårt syfte var och att förskolorna behövde arbeta med det på något vis. Därmed blev inte vårt resultat påverkat lika negativt som det kunde blivit om vi inte varit noga med vilka respondenter vi valde att intervjua. Vi valde att intervjua sex respondenter, Bryman lyfter upp att en forskning ska grunda sin empiri i minst nio respondenter. På grund av begränsad tid valdes endast sex respondenter samt det har varit dessa respondenter som visat intresse för att delta.

I studien genomfördes en pilotstudie på en respondent för att testa våra intervjufrågor. När pilotstudien genomförts kände vi att frågorna fungerade för att få fram vår data kopplat till vårt syfte och frågeställningar. Efter att intervjuer gjorts på fler respondenter upplevde vi att vissa frågor rikta in sig på samma saker vilket gjorde att alla frågor inte ställdes, vi har bristande erfarenheter i att intervjua vilket kan vara en anledning till att frågorna riktat in sig på samma sak. Vi har därför kommit till insikt att vi skulle bearbeta intervjufrågorna samt inkludera fler respondenter i pilotstudien. När våra intervjufrågor försvann sattes högre krav på följdfrågorna. Vilket vi upplevde var en svaghet hos oss, det är något vi inte fått träna på så mycket som vi önskat. Bristen på erfarenhet av att ställa följdfrågor synliggjordes under transkriberingarna då vi upptäckte flera ställen där följdfrågor kunde ha ställts. Saknaden av följdfrågor under intervjun kan bero på en osäkerhet hos oss då vi inte ville pressa respondenterna. En annan faktor som kan påverkat intervjuerna är att de genomfördes digitalt då det är en ovan och eventuellt en obekvämlig situation för både respondenterna och oss som intervjuare. Den digitala intervjumetoden kan leda till att nyanser missas då intervjuerna inte genomförts i nära koppling till studiens utvalda miljö (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2015). I efterhand reflekterade vi över att vissa utsagor från respondenterna skulle behöva förstärkas med kroppsspråket för att stärka deras uttalanden. Samtidigt var det ansiktet som syntes större delen av intervjun vilket leder till att det blir svårare att uppfatta kroppsspråket. Valet av att sortera bort kroppsspråket gjordes då intervjuerna genomfördes via digitala kommunikationsverktyg.

Som analysmetod valdes en tematisk analys, vi upplevde att det var svårt att hitta teman utifrån våra transkriberingar. Bryman (2018) lyfter upp att ett

tema inte behöver vara ett tema bara för att det är många av respondenterna som säger samma sak. Det Bryman lyfter har vi haft i åtanke vilket vi tror bidragit till svårigheten att hitta teman. När sökandet av teman gjordes låste vi oss själva genom att alltid ifrågasätt det vi hitta i transkriberingen, var det ett tema eller upprepning från respondenterna. Den läsningen gjorde också så att vi läste transkriberingarna flertal gånger som i sin tur gjorde att varje citat lyftes fram och orden diskuterades för att skapa ett djupare tema. Vi valde socialkonstruktivismen som vetenskapsteori då den hävdar att kunskap skapas via språket och konstrueras i det sociala (Allwood & Eriksson, 2017). Utifrån teorin är vi därav med och konstruerar den kunskap och förståelse som framställs i intervjuerna. Det kan leda till att resultatet präglas av våra olika världssyner, då vi försöker få en förståelse i skildringarna hos respondenterna. Då studiens analys är uppbyggd på sociokulturella perspektivet där Säljö (2015) anser att lärandet sker i sociala sammanhang och språket har en stor vikt för meningsfullt lärande. Vi är medvetna om att vissa begrepp inom det sociokulturella inte går att undersöka via intervjuer utan observation krävs som metodval, därmed har vi valt ut stöttning och artefakt som begrepp då de är dessa vi kan se utifrån intervjuer. Vi valde ändå att använda oss av perspektivet i vår studie då den riktar in sig på språket och det sociala sammanhanget barn möter dagligen i förskolan. Respondenterna lyfter begreppen som valts till studien i deras utsagor vilket gör att valet av begreppen stärks ytterligare.

10. Slutsats

Syftet med studien är att uppmärksamma hur förskollärarna arbetar med digitala verktyg för att utmana flerspråkiga barn i språkutvecklingen. I studien har det framkommit att majoriteten av respondenterna använder digitala verktyg mer som ett inkluderade komplement i verksamheten, mer än vad det använder till att stödja flerspråkigheten. Det kan förstås att förskollärarna arbetar på ett likvärdigt sätt med främjandet av flerspråkighet, samtidigt så upplever många förskollärare att det är en utmaning att kommunicera med flerspråkiga barn och stötta de i deras modersmål.

Vi uppmärksammade under arbetets gång att det var svårt att skriva fram arbetet med digitala verktyg kopplat till flerspråkighet. Det blev lätt att arbetet handla om hur förskollärarna arbetar med flerspråkighet utan koppling till digitala verktyg, vilket gör att vår andra fråga blev svårare att svara på. Våra respondenter använde inte digitala verktyg i flerspråkighets främjandet, vilket gjorde det svårt för oss att få svar på en av våra forskningsfrågor. Det framkom mer att förskollärarna använde sig av TAKK, bildstöd samt upprepning av orden för att utmana barnen vidare i språken.

11. Didaktiska implikationer

Förskolan ska erbjuda alla barnen möjlighet att utveckla sitt modersmål samt det svenska språket (Skolverket, 2018). En av respondenterna som deltog i studien lyfte upp att allt fler förskolor består av flerspråkiga barn vilket innebär att förskollärarna får fler språk att utmana barnen i. Studiens syfte var att uppmärksamma hur förskollärarna arbetar med digitala verktyg för att utmana flerspråkiga barn i språkutvecklingen. Genom att belysa några olika arbetssätt i arbetet kring flerspråkighet och digitala verktyg har studien relevans, då den kan inspirera till nya arbetssätt och strategier hos läsaren och förskoleverksamheten. Förskollärarnas förhållningsätt till de digitala verktygen påverkar användandet av digitala verktyg i verksamheten. Beroende på förskollärarnas syn på flerspråkighet utmanas barnen olika mycket i sitt modersmål och sitt andraspråk. När förskollärarna tar stöd i olika applikationer för att utmana och kommunicera med barn skapas ett lärande hos barnet därmed utmanas barnet vidare i sin språkutveckling.

Det framkommer i studien att förskollärarna inte använder digitala verktyg i arbetet med flerspråkighet, vilket gör att studien synliggör en lucka i förskolornas arbetssätt. Det finns forskning på att digitala verktyg är ett bra stöttande verktyg i barns språkutveckling. I studien belyser forskningen kring digitala verktyg, men förskollärarna vi intervjuat arbetar inte med digitala verktyg för att utmana flerspråkighetsutvecklingen.

Studien uppmärksammade en forskningslucka kring hur förskollärare använder digitala verktyg för att utmana flerspråkiga barn i deras språkutveckling. Den kunskapsluckan var svår att fylla med respondenternas svar då de inte arbetade med digitala verktyg kopplat till flerspråkighet. Studien har uppmärksammat ett fåtal digitala verktyg som används vid språkutvecklingen hos flerspråkiga barn men det finns mycket mer som kan studeras utifrån studiens frågeställningar.

12. Vidare forskning

Förslag på vidare forskning är att utgå ifrån observationer som metodval då det kan ge en annan syn på verksamheten. Det skulle vara intressant att få ta del av en forskning där en forskare gått ut i förskolan tillsammans med olika digitala verktyg för att observera om användandet av de digitala verktygen möjliggör ett större språkande hos flerspråkiga barn. Samt undersöka hur andra delar av Sverige arbetar med digitala verktyg för att stötta flerspråkiga barn i språkutvecklingen. Skulle vi gå vidare med vår studie skulle vi intervjuat de pedagoger som besitter ett modersmål och rikta in oss på deras arbetssätt för att stötta flerspråkiga barn i deras modersmål samt andraspråket. Vi tycker att det skulle vara intressant då det finns begränsad forskning som riktar in sig på det området.

13. Referenser

- Allwood, C.H., & Erikson, M. G. (2017). *Grundläggande vetenskapsteori för psykologi och andra beteendevetenskaps* (2 uppl.). Studentlitteratur.
- Barlebo Wenneberg, S. (2001). *Socialkonstruktivism: -positioner, problem och perspektiv*. Liber.
- Bialystok, E., Luk, G., Peets, K. F., & Yang, S. (2010). Receptive vocabulary differences in monolingual and bilingual children. *Bilingualism: Language and Cognition*, 13(4), 525–531. <https://doi.org/10.1017/S1366728909990423>
- Björk-Willén, P., Pramling, N. & Simonsson, M. (2018). Språkundervisning i förskolan: Teoretiska principer och empiriska exempel. *BARN, Forskning om barn og barndom i Norden*, 36(3-4), 39-57, DOI: 10.5324/barn.v36i3-4.2896
- Bjørndal, C.R.P. (2018). *Det värderande ögat observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. MTM.
- Boréus, K. (2015). Texter i vardag och samhälle I Ahrne, G & Svensson, P. (Red). *Handbok i kvalitativa metoder*. (sida 157-191) Liber.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (3uppl.). Liber.
- Chambers, B., Cheung, A., & Slavin, R.E. (2016). Literacy and language outcomes of comprehensive and developmental-constructivist approaches to early childhood education: A systematic review, *Educational Research Review*, Volume 18, Pages 88–111, ISSN 1747-938X. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2016.03.003>.
- Cheep-Aranai, R., & Wasanasomsithi, P. (2016). Children's Voices and Positive Affective Outcomes Regarding Play-Based Language Learning. *PASAA : a Journal of Language Teaching and Learning*, 52. <https://doi.org/10.14456/PASAA.2016.16>
- Chen, R. W., & Chan, K. (2019). Using Augmented Reality fleachcards to Learn Vocabulary in Early Childhood Education. *Journal of Educational Computing Research*, 57(7), 1812–1831. <https://doi.org/10.1177/0735633119854028>
- Chien, Y. H. (2020). Effects of two teaching strategies on preschoolers' oral language skills: repeated read aloud with question and answer teaching

embedded and repeated read aloud with executive function activities embedded. *Department of Early Childhood Education, National Taitung University, Taitung, Taiwan*, 1–11. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02932>

Eriksson-Zetterquist, U., & Ahrne, P. (2015). Intervjuer. I Ahrne, G., & Svensson, P. (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. (sida 34–53). Liber.

Evensen Hansen, J., & Alvestad, M. (2017). Educational language practices described by preschool teachers in Norwegian kindergartens. *European early childhood education research journal*, 26(1), 128–141. <https://doi.org/10.1080/1350293X.2018.1412052>

Fredriksson Sjöberg, M., & Lindgren Eneflo, E. (2019). Man blir lite osäker på om man gör rätt - en studie om pedagogers arbete med flerspråkighet i förskolan. *Nordisk barnehageforskning*, VOL. 18(6), p. 1-15, doi:[://doi.org/10.7577/nbf.3080](https://doi.org/10.7577/nbf.3080)

Holmberg, K., Lagergren, A., Bøen, E., Lindberg, H., Lundkvist, M., Tjärö, S., Pétursdóttir, S., & Hjartarson, T. (2019). *Lek och lärande med digitala verktyg i nordiska förskolor*. Nordplus.

Holmes, R. M., Gardner, B., Kohm, K., Bant, C., Ciminello, A., Moedt, K., & Romeo, L. (2019). The relationship between young children's language abilities, creativity, play, and storytelling. *Early Child Development and Care*, 189(2), 244–254. <https://doi.org/10.1080/03004430.2017.1314274>

Institutet för språk och folkminnen. (20 Oktober 2020). *Språken I Sverige*. <https://www.isof.se/lar-dig-mer/kunskapsbanker/lar-dig-mer-om-flersprakighet/spraken-i-sverige>

Kjällander, S. (2016). *Plattan i mattan – digitala lärplattor och didaktisk design i förskolan*. Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen. Stockholms universitet. Hämtad från: https://www.uppsala.se/contentassets/ef5f63b9d1d44487a99c96096077246e/plattan-i-mattan.pdf?fbclid=IwAR12TlfBBRC1sDB5KMT5CRTqA1-OG1tABGiHKCsG16-Aa4aG_EDvPB0rEVM

Kultti, A. (2013). Singing as language learning activity in multilingual toddler groups in preschool. *Early Child Development and Care*, 183(12), 1955–1969. <https://doi.org/10.1080/03004430.2013.765868>

- Kultti, A. (2012). Flerspråkiga barn
I förskolan (Elektronisk resurs) vilkor för deltagande och lärande. Diss.
Göteborg: Göteborgs universitet, 2012.
Göteborg. https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/29219/1/gupea_2077_29219_1.pdf
- Larsson, K. & Björk-Willén, P. (2020). *Språkutvecklande och flerspråkigt arbete i förskolan*. Halmstad: Barn- & ungdomsförvaltningen, Halmstads kommun.
- Ljunggren, Å. (2016). Multilingual Affordances in a Swedish Preschool: An Action Research Project. *Early Childhood Education Journal*. vol. 44, nr (6), ss. 605–612 <https://doi.org/10.1007/s10643-015-0749-7>
- McGlynn-Stewart, M., Brathwaite, L., Hobman, L., Maguire, N., Mogyorodi, E., & Park, Y, U. (2017). Inclusive Teaching with Digital Technology: Supporting Literacy Learning in Play-Based Kindergartens, *Leaening Landscapes*, Vol. 11 No. 1 <https://doi.org/10.36510/learnland.v11i1.932>
- McPake, J., & Stephen, C. (2016). New Technologies, Old Dilemmas: Theoretical and Practical Challenges in Preschool Immersion Playrooms. *Language and Education*, 30:2, 106-125, DOI: [10.1080/09500782.2015.1103257](https://doi.org/10.1080/09500782.2015.1103257)
- Moinian, F., Kjällander, S., & Dorls, P. (2016). Mother tongue language teaching with digital tablets in early childhood education [Elektronisk resurs] a question of social inclusion and equity. *He Kupu*. (4:3, 19-29). Hämtad från <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-341711>
- Nationalencyklopedin (u.å.). Omvårdnadsteori. Hämtad 20 februari 2020 från <https://www-nese.proxy.kib.ki.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/omv%C3%A5rdnadsteori>
- Norlin, M., & Sandberg, G. (2017). Swedish Preschool Teachers Perspectives on Multilingual Children's Emergent Literacy Development. *World Journal of Educational Research*. <http://dx.doi.org/10.22158/wjer.v5n1p1>

Norling, M. (2015). *Förskolan - en arena för social språkmiljö och språkliga processer* (Mälardalen University Press Dissertations) [Akademisk avhandling, Mälardalen University].

Petersen, P. (2020). *Delaktighet och digitala resurser [Elektronisk resurs] barns multimodala uttryck för delaktighet i förskolan i flerspråkiga områden*. Diss. Stockholm: Stockholms universitet, 2020. Stockholm.

Plowman, L., & McPake, J. (2012). Seven Myths About Young Children and Technology. *Childhood Education*, 89(1), 27–33. <https://doi.org/10.1080/00094056.2013.757490>

Puskás, T., & Björk-Willén, P. (2017). Dilemmatic aspects of language policies in a trilingual preschool group. In S. Boyd & L. Huss (eds.) Special issue, Young children as language policy-makers: studies of interaction in preschools in Finland and Sweden. *Multilingua* 36(4), aop. Doi: 10.1515/multi-2016-0025

Robertson, L., Drury, Rose., & Cable, C. (2014). Silencing bilingualism: a day in a life of a bilingual practitioner. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 17(5), ss.610-623. DOI: 10.1080/13670050.2013.864252

Schwartz, M., & Asli, A. (2014). Bilingual teachers' language strategies: The case of an Arabic–Hebrew kindergarten in Israel. *Teaching & Teacher Education*, 38, 22–32. <https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1016/j.tate.2013.10.013>

Sheridan, S., & Gjems, L. (2016). Preschool as an Arena for Developing Teacher Knowledge Concerning Children's Language Learning. *Early Childhood Education Journal*, 45(3), 347–357. <https://doi.org/10.1007/s10643-015-0756-8>

Skans, A. (2011). *En flerspråkig förskolas didaktik i praktiken* [Doktorsavhandling, Malmö högskola].

Skolverket. (2018). *Läroplanen för förskolan, Lpfö 18*. Skolverket.

Skolverket. (Juni 2017). *Flerspråkighet och andraspråkutveckling*. <https://larportalen.skolverket.se/LarportalenAPI/api-v2/document/name/P03WCPLAR078397>

Specialpedagogiska skolmyndigheterna. (21 December 2020). *Stöd med digitala verktyg*.

<https://www.spsm.se/stod/specialpedagogiskt-stod/digitalt-larande/stod-med-digitala-verktyg/>

Statistiska centralbyrån. (14 September 2021). *Utrikes födda i Sverige*.
<https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/utrikes-fodda/>

Säljö R. (2015). *Lärande en introduktion till perspektiv och metaforer*. Gleerups.

Terantino, J. (2016). Examining the Effects of Independent MALL on Vocabulary Recall and Listening Comprehension: An Exploratory Case Study of Preschool Children. *CALICO Journal*, 33(2), 260–277. doi : 10.1558/cj.v33i2.26072

Utbildningsdepartement. (11 Juli 2019). *Nytt statsbidrag för bättre språkutveckling i förskolan*. <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2019/07/nytt-statsbidrag-for-battre-sprakutveckling-i-forskolan/>

Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Vygotskij, L. (2005). *Tänkande och språk*. Enskede: TPB.

Walk, A., Matsuo, H., & Giovanoni, A. (2015). Preschool Predictors of Kindergarten Language Outcomes. *IAFOR Journal of Education*, 3(1), 131–149.

Wells Rowe, D., & Miller, M, E. (2015). Designing for diverse classrooms: Using iPads and digital cameras to compose eBooks with emergent bilingual/ biliterate four-year-olds. *Journal of Early Childhood Literacy*. Vol. 16(4). ss. 425–472. DOI: 10.1177/1468798415593622.

Whorrall, J., & Cabell, Q. S. (2016). Supporting Children's Oral Language Development in the Preschool Classroom. *Early Childhood Educ J*, (44), 335-341. <https://doi.org/10.1007/s10643-015-0719-0>

14. Bilaga 1

Intervjufrågor:

- Hur många år har du jobbat med flerspråkiga barn?
- Hur många olika modersmål finns det på din avdelning?
- Vad innebär flerspråkighet för dig?
- Hur ser du det som förskollärare att arbeta med flerspråkighet?
- Arbetar ni med digitala verktyg och i sådana fall hur?
- Arbetar ni för att främja barns flerspråkighet, och i sådana fall hur?
- Vad är dina erfarenheter av att jobba med digitala verktyg med kopplat till flerspråkighet, negativa och positiva? Följdfråga: Tycker ni att digitala verktyg är ett bra verktyg för barn med flerspråkighet? Varför/varför inte?
- Använder ni digitala verktyg för att uppmuntra barn med annat modersmål och i sådana fall hur?
- Möjligheter och hinder, använder ni digitala verktyg för att stötta barn med annat modersmål i deras utveckling inom svenska språket, och i sådana fall hur?
- Får ni någon kompetensutveckling inom digitala verktyg och flerspråkighet, och i sådana fall vilken?
- Finns det något ni saknar som ni önskar ni hade tillgång till för att kunna stötta barnen ännu mer i deras flerspråkighet. T.ex någon app ni uppmärksammat eller annat.

15. Bilaga 2

Samtyckesblankett till respondenter

Information till dig som ska delta i en undersökning som genomförs av en student under utbildning.

Du är inbjuden att delta i studien *En kvalitativ studie om förskolläraernas skildringar av användning av digitala verktyg för att utveckla flerspråkighet*. Denna studie är en del av vårt examensarbete.

Studien syftar till att skildra förskolläraernas användning av digitala verktyg för att främja flerspråkiga barns språkutveckling.

Att delta i studien innebär att delta i en intervju som beräknas att ta 20-30 minuter och sker via telefon eller zoom/teams eller liknande.

Studien utförs som en del i min utbildning, i nom förskolläraryrket vid akademien för lärande, humaniora och samhälle vid Högskolan i Halmstad. Ansvarig lärare är Jonnie Eriksson, jonnie.eriksson@hh.se.

Dina personuppgifter behandlas inom studien endast enligt ditt samtycke, och enligt kraven i dataskyddsförordningen. Ditt deltagande i studien är helt frivilligt och du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak. Ett återkallande påverkar dock inte den behandling som skett innan återkallandet. Du kan också när som helst begära att få en kopia av dina personuppgifter.

Materialet kommer delvis att behandlas inom molntjänsten Office 365 från Microsoft, som Högskolan har ett personuppgiftsbiträdesavtal med.

Studien genomförs i samarbete med organisationen högskolan i Halmstad. Vi kommer att göra ljudupptagning för att kunna transkribera materialet från intervjun. Ljudupptagningen kommer att raderas när transkriberingen är klar. Endast Carolina Håkansson, Sara Olsson och våra lärare kommer att ha tillgång till dina personuppgifter.

De av dina personuppgifter jag kommer att behandla är namn, e-postadress och ålder. I hela arbets process och i det slutliga arbetet, kommer alla deltagare skriva fram med fiktiva namn. Dina personuppgifter kommer att raderas när examensarbetet är godkänt.

Personuppgiftsansvarig för studien är Högskolan i Halmstad, som nås via registrator@hh.se eller 035-16 71 00. Övrig information om hur Högskolan hanterar personuppgifter, och dina rättigheter utifrån dataskyddsförordningen, finns på www.hh.se/dataskydd. Har du frågor kan du också kontakta Högskolans dataskyddsombud, Anna Frederiksen, via dataskydd@hh.se.

Med vänlig hälsning

Carolina Håkansson
carhak18@student.hh.se

Sara Olsson
sarols18@student.hh.se

Examensarbete för förskollärare, 15 hp, LHS
Högskolan i Halmstad

Samtycke till deltagande i examensarbete.

Jag har fått information om studien *Flerspråkighet i förskolan - En kvalitativ studie om förskollärarnas skildringar av användning av digitala verktyg i flerspråkligundervisning* och accepterar att delta.

Jag har fått information om att de uppgifter som samlas in om mig kommer att behandlas konfidentiellt, på ett sådant sätt att min identitet inte kommer att avslöjas för obehöriga.

Jag är medveten om att min medverkan är helt frivillig och att jag när som helst och utan närmare förklaring kan avbryta mitt deltagande.

Underskrift

.....

Namnförtydligande

.....

Ort och datum

